

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

V usodnem trenutku je potrebna odločnost

Ob otvoritvi nove skopske radijske postaje je imel tudi daljši govor minister za pošto dr. Josip Torbar, član Hrvaške seljaške stranke. Njegov govor je izzval v javnosti splošno odobravanje. Minister je naglasil potrebo sloge in edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v zdajšnjih hudih časih. Izvajal je med drugim:

»Spor okoli nas lahko postane usoden tudi za našo državo, če ne bomo znali v usodnem trenutku krepko in odločno braniti svoje življenjske koristi, svoje svobode in neodvisnost. Srbi, Hrvati in Slovenci so pokazali v svoji

davni preteklosti in zdajšnjosti, da so zmerom pripravljeni na nadčloveške žrtve in napore, kadar varujejo in branijo, kar je njihovega. Slovenci, Srbi in Hrvati so z iskrenim delom in za ceno velikanskih žrtev zgradili svojo državo v čvrsto zgradbo, ki jo hočejo ohraniti tudi za ceno največjih žrtev. Vladi narodnega sporazuma je uspelo pod modrim vodstvom našega kneza namestnika obvarovati narod in državo pred vojno viхро, ki je zajela velik del Evrope. Verujemo, da se ji bo to posrečilo tudi v bodoče.«

Ceni modre galice naj se postavi meja

Zadružna Matica v Splitu terja, da se mora ceni modre galice postaviti meja. Poslala je že na pristojno mesto v Zagrebu vlogo, v kateri dokazuje upravičenost te svoje zahteve. Modre galice vinogradniki v Splitu in okolici mnogo potrebujejo, a so nekateri navijalci cen tudi tu začeli svoje nečedno delo. Modra galica se je že zdaj tako podražila, da si je mnogi vinogradniki ne bodo mogli kupiti niti toliko, kolikor je najnujnejše potrebujejo. Zanje se je torej morala zavzeti Zadružna

Matica, hkratu pa je bansko oblast tudi prosila, naj ukine carino na žveplo, ki ga vinogradniki uvažajo v velikih količinah iz tujine.

Tudi pri nas v Sloveniji se je treba zavzeti za nižje cene modri galici. Brez modre galice je dandanes pridelek vina nemogoč, a ubožni vinogradniki ne zmorejo visokih cen. Oblastva morajo storiti vse, da se ne bo navijala cena tako nujnemu sredstvu za zatiranje poronospore.

Najbedneje živi viničarski stan

Draginja, ki jo je zakrivila vojna v Evropi, čedalje bolj ograja zlasti viničarske družine v Slovenskih goricah in Halozah. Znano je, da se viničarjem niti prej ni godilo dobro, zato je razumljivo, da je njihovo stanje zdaj naravnost obupno.

Lanska vinska letina je bila izredno slaba. Nič boljše ni bilo z ostalimi pridelki. Malenkostne zaloge so po večini že pošle. Prej, ko je viničar več zaslužil, se je dalo še prestati, a letos je tako rekoč brez vsega. Po viničarskih hišicah je hladno, mladina je slabo obležena in premalo hranjena. Ni čudno, da je pri takih razmerah tudi zdravstveno stanje v viničarskih družinah žalostno. Zlasti po naših obmejnih viničarskih naseljih.

Delodajalci viničarjev se dele v dve skupini. Na eni strani so gosposki vinogradniki iz mest in tujine, ki imajo najlepše vinograde in so bogati, toda viničarje slabo plačujejo.

Vendar tudi kmečki vinogradniki v mnogih primerih ne nudijo nič boljših življenjskih pogojev viničarjem. Toda to je bolj razumljivo, saj malemu kmetu zdaj enako trda prede.

Imamo sicer za zaščito viničarjev razne zakonske predpise. Na žalost se ti predpisi ne uvažujejo, a viničarji sami nimajo toliko moči, da bi se odločno vrgli v borbo za svoje pravice. Vsak večji pojav takšnega gibanja je bil še zmerom v kali zadušen. V prid splošnosti bo, ako priskočijo v zdajšnjih razmerah viničarjem na pomoč oblastva, ki naj bi poskrbela, da bi se viničarjem izboljšal položaj, hkratu pa naj se pobrigala za prehrano viničarskih družin, ki bodo sicer dandanes umirali od lakote. Kakor pravkar prikaže vest, bodo ob meji omogočena cestna dela, ki bodo zelo olajšala bedno stanje siromašnih družin.

Rane breskve naj bi se gojile zlasti okrog letovišč

Ni pač treba razlagati, da si ljudje, ki prihajajo na odmor ali na okrepitev zdravja v letovišča, želijo presnega sadja. Živimo v dobi, ko je dognano, kako nujno je za človeško zdravje in okrepitev zdravja potrebno uživanje presnega sadja zaradi vitaminov in drugih potrebnih snovi, ki jih sadje vsebuje. Ker

v naši državi pridelujemo razmeroma malo raznega sadja, ki dozoreva v letoviščarski sezoni, smo navezani na uvoz, če hočemo v polni meri ustreči potrebam.

Že nekajkrat smo v »Domovini« skušali zbuditi zanimanje za večjo gojitev raznih breskev in ranega grozdja okoli letoviščarskih

krajev. Obstoje vrste raznih breskev, ki bi pri strokovnem ravnanju uspevale povsod v Sloveniji. Vemo, da se take vrste že tu in tam goje celo v večjih nasadih in da jih je lansko zimo mnogo pozeblo. Tudi uši in boleznijo zelo hudo napadajo sploh vse breskovo drevje. Ta dejstva so pač največ kriva, da sadiarji nad breskvami tako hitro obupajo.

Pisec teh vrst tudi goji breskve med njimi rane vrste in je ugotovil, da blizu zidovja to sadno drevje najbolje uspeva. Ob zidu ni lansko zimo pozeblo nobeno drevesce. Proti boleznim in nekaterim škodljivcem so na razpolago dovolj učinkovita sredstva, s katerimi pred pomladjo obrizgaš drevje. S tem uničiš zlasti kodravost. Le proti ušem se gojitelj breskev ne zna boriti, a prav uši so najnevarnejše škodljivke. Lansko hudo pozebo v breskovih nasadih so v veliki meri zakrivilo uši, zaradi katerih so drevesa tako oslabela, da jim je prišel mrz zmrz do živca. Po izkušnjah pisca teh vrst je proti ušem na breskovem občutljivem listju le eno zanesljivo sredstvo, ki ne uniči hkratu z ušmi tudi listja, kakor se navadno dogaja pri škropljenju z razredčenim tobačnim izvlečkom. To odlično sredstvo je kvasija z mazavim milom. Razen tega je treba breskova drevesca pravilno saditi in jih ne gnojiti s svežim gnojem. Vse to bi moral vzeti v roke kmetijski oddelek pri banovinski upravi in izdati kratka in jasna navodila o gojenju breskev, ker za dolge razprave kmet nima časa. Pa ljudi bi bilo treba, ki bi praktično pokazali, kaj in kako je treba.

Breskve torej, če znaš z njimi ravnati, skoro povsod uspevajo. Nedvomno pa je, da so breskovi nasadi na prostem zaradi hudih zim precej tvegana reč. Zato mislimo, da naj bi se gojile v zavetjih blizu hiš in gospodarskih poslonij. Tako bi lahko naši mali ljudje okoli letoviških krajev gojili rane breskve, od katerih bi imeli razmeroma znatne dohodke. Prav rane breskve imajo lepe cene in se izplačajo. Med ranimi vrstami je priporočljiv predvsem tako zvani majski cvet (mayflower), ki zori že v prvi polovici julija in daje lep, sočen in dišeč sad. Seveda pa je majski cvet korenica, kakor so korenice vse rane vrste. Pri koreninah se namreč meso drži koščice. Majski cvet je zelo rodovit. Med ranimi vrstami so še zmagovalka, sv. Ana, Aleksander, Amsden in druge. Vse so sočne in okusne. Naj se na odločujočih mestih poprimejo gornjega navedenega, ki je gotovo izvedljiv in ki bi malim ljudem, če bi se uresničil, pomenil lepo gospodarsko olajšavo.

Iz življenja naših ameriških rojakov

Cleveland, januarja

Slovenci v Chisholmu zbirajo denar za Narodni dom, ki ga nujno potrebujejo, ker nimajo nobene dvorane za prirejanje gledaliških iger, koncertov in družabnih večerov.

V Clevelandu se je pripetila huda nesreča. Strojvodja Franc Benedikt, star 57 let, je gledal skozi okno lokomotive, nad katero je izgubil oblast. Lokomotiva je drvela naprej, skočila s tira in porušila steno železniškega poslopja. Benedikt je bil tako hudo ranjen, da je kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil. Zapušča ženo Frančiško, rojeno Rejevo iz Vipolze pri Gorici, odkoder je bil doma tudi on. V Ameriki je bival 33 let in je bil ves čas uslužben pri železnici.

V St. Mihaelu se je ustrelil z lovsko puško Henrik Sebal, star 28 let, rojen v Ameriki.

V Northfieldu v Kanadi je nenadno umrl Janez Kralj, doma z Rake na Dolenjskem. Imel je rano na levi nogi, pa se mu je prisadila, kar je imelo za posledico zastrupljenje.

V Brooklynu sta se poročila rojaka Gregor Koprivšek in Geraldina Nagličeva. Koprivškov oče je že dolga leta organist in pevovalja pevskega zbora v cerkvi v Betlehemu. Sin je bil tudi nekaj let organist in pevovalja slovenske cerkve sv. Cirila v New Yorku, zdaj je pa organist v drugi cerkvi.

V Clevelandu so umrli: Janez Vene, star 69 let, doma iz vasi Dobravca pri St. Jerneju na Dolenjskem, Franc Turk, star 70 let, doma iz vasi Podhoste pri Toplicah na Dolenjskem, Apolonija Zalarjeva, rojena Bedenkova, stara 86 let, doma iz Čerču pri Ljubljani, Margareta Stanovnikova, stara 67 let, doma iz Gamelnjov pod Šmarno goro, in Franc Šlajpah, star 69 let, doma iz Žužemberka.

V Brooklynu je umrla Josipina Štrukljeva, rojena Mohorčičeva, doma z Jesenic ob Savi.

V Chicagu je umrl Lojze Kovačič, star 55 let, doma iz Kamenščaka pri Ljutomeru.

V Power Pointu je zadela srčna kap Marijo Lovšetovo, stara 58 let, doma iz okolice Kranja.

V Fayetteu je umrl Janez Pavlin, star 65 let, doma iz Podpeči pri Litiji.

V Leadvilleu je umrla Marija Zakrajškova, doma iz Suhorja v Beli krajini.

V Naelyju je umrl Jože Starc, star 30 let, rojen v Ameriki, njegov oče je bil iz Ribnice, mati pa iz Doblič pri Črnomlju. V istem kraju je umrla Marija Markovičeva, stara 74 let, doma iz Romanje vasi pri Novem mestu.

V Pittsburgu je umrla Josipina Jordanova, stara 62 let, doma iz Broda na Kolpi.

V Issinahu je umrl Martin Pahernik, star 67 let, doma iz Pake.

V New Yorku je umrla Frančiška Smole-Levstikova, rojena Ponikvarjeva, doma iz Slemen pri Blokah.

V Pittsburgu je umrl Janez Mavrinc.

Huda nesreča se je pripetila blizu Sanduskyja. Z avtomobilom so se peljali Marija Vrečkova, Roza Špehova, Janez Rudman, Franc Avsec, David Vrečko in štiriletni Anton Avsec. Šofiral je Miha Špeh. Blizu Sanduskyja je zavozil v njihov avto drug avto s tako silo, da so vsi odleteli z avtomobila. Odpeljali so jih v bolnišnico in jim nudili prvo pomoč. V bolnišnici sta kmalu umrla Roza Špehova in Janez Rudman. Drugi niso bili smrtno poškodovani. Roza Špeh je štela šele 22 let. Rodila se je v Clevelandu.

Žrtev avtomobilske nesreče je postal tudi Janez Luznar v Grand Havenu. Rajnki je štel 67 let. Doma je bil iz Selc nad Škofjo Loko.

Huda nesreča se je pripetila tudi v Indianapolisu, kjer je vlak zmečkal avto, v katerem se je vozil Janez Gerbič, star 27 let, doma s Primorskega. Bil je na mestu mrtev.

Jugoslavija je največja država na Balkanu

Po razpravi v nemškem gospodarskem časopisu »Wirtschaft und Statistik« živi na evropskem jugovzhodu, ki obsega Jugoslavijo, Madžarsko, Bolgarijo, Rumunsko, Grško, Albanijo in evropski del Turčije blizu 59 milijonov ljudi. Gostota prebivalstva je 66 ljudi na vsak kvadratni kilometer. Površina tega ozemlja znaša 893.000 kvadratnih kilometrov.

Na ozemlju Nemčije (s češkomoravskim ozemljem in poljskim ozemljem je na površini 820.000 kvadratnih kilometrov skoraj dvakrat toliko ljudi. Jugovzhodna Evropa je tedaj razmeroma redko naseljena. Pri tem pa je seveda upoštevati, da predstavlja velik del južnovzhodne Evrope čisto pust in skoro kraški svet, a plodna tla se obdelujejo po večini po zastarelih načinih. S smotno obnovo zemlje, ki je bila stoletja zanemarjena, s pogo-

zdomanjem, izboljševanju in novim gospodarskimi načini, bi ta del Evrope lahko preživljal neprimerno večje število ljudi.

Kar se tiče poedinah dežel, so se njih meje v zadnjih časih temeljito spreminjale. Danes ni več Rumunija največja država južnovzhodne Evrope, temveč naša Jugoslavija, ki obsega kakor pravi nemški časopis okrog 248.000 kvadratnih kilometrov in blizu 16 milijonov prebivalcev. Rumunija je po površini na drugem mestu, po številu prebivalstva pa na tretjem, ker je pred njo Madžarska s skoro 85 prebivalcev na vsak kvadratni kilometer ter sploh najgostejše obljudena država v tem delu evropske celine. Najšibkeje je naseljen evropski del Turčije, kjer pride le nekaj več kakor 55 prebivalcev na kvadratni kilometer.

Koliko Nemcev se je iz tujih držav preselilo v Nemčijo

Nemški kancelar Adolf Hitler je imel 6. oktobra l. 1939. znameniti govor, v katerem je sporečil svetu, da odslej ne bo več preprirov zaradi nemških narodnih manjšin, ker bo on to vprašanje korenito rešil. Kmalu so se začeli seliti v Nemčijo ljudje nemške narodnosti iz različnih držav, kjer so dotlej živeli. V Nemčijo se je preselilo 12.000 ljudi iz Estonske in 51.000 pa iz Letonske. Sledili so jim Nemci iz Poljske, ki je prišla pod Rusijo. Iz teh krajev je prišlo v Nemčijo 130.000 ljudi. Zanimivo je, da so bili Nemci v baltičskih državah po večini iz meščanskih slojev, med njimi znanstveniki, profesorji, umetniki podobni poljski Nemci pa po večini kmetje. Ko je Sovjetska Rusija zasedla Besarabijo je prišlo pod njihno oblast 134.000 Nemcev, ki so

se tudi vsi vrnili v Nemčijo. Prav tako se jih je iz Bukovine in Dobruđe vrnilo okoli 60 tisoč v staro domovino. Skupno število vseh duš, ki so se v teku 14 mesecev vrnile v Nemčijo, znaša 417.000.

Toda s tem se preseljevanje ni končano. Prav zdaj je na vrsti Litva, ki jo je hkratu z Estonsko in Letonsko zasedla Rusija. Iz Litve se bo vrnilo kakih 40.000 Nemcev v svojo staro domovino. Razen tega še čaka na Letonskem in Estonskem okoli 20.000 zamučnikov, ki pri prvem preseljevanju, ki je bilo zelo hitro izvršeno, niso prišli na vrsto. Pa še po drugih državah žive Nemci, ki se bodo po želji vodje države Hitlerja slej ko prej vrnili v svojo staro domovino.

Hripa je nevarna, če se ji pridruži druga bolezen

To zimo se je hripa po več letih spet zelo razširila, vendar tako nevarna ni, kakor je bila v zimi l. 1919, 1918 in po koncu svetovne vojne. Imenovali so hripo takrat špan-

sko bolezen, češ da je prišla iz Španije. Ta označba pa ni bila upravičena, ker je ugotovljeno, da je bolezen prišla iz rogov na zapadnem bojišču. Začela je po malem raz-

sajati že l. 1916, toda zaradi stroge cenzure se o njej ni smelo nič pisati. Za špansko boleznijo je tedaj po vsem svetu umrlo okoli 20 milijonov ljudi, torej za enkrat več, kakor je bilo v svetovni vojni smrtnih žrtev.

Povzročitelja hripe še danes ne poznajo zanesljivo. Ve pa se, da se bolezen širi od človeka na človeka s kašljanjem in kihanjem. Čas od nalezanja do pojava bolezni traja en do tri dni. Značilni znaki hripe so: visoka vročina, splošna oslabelost, katar v nosu, žrelu, dušniku in bronhijah, močan kašelj, bolečine v glavi, križu in udih. Sama po sebi bi hripa ne bila nevarna, temveč je nevarna le zaradi tega, ker neredko dovede do vnetja in gnojenja srednjega ušesa, do vnetja pljuč in rebrnice in do podobnega.

Podatki iz l. 1918., ko je po vsem svetu razsajala ta bolezen, pravijo, da so takrat najbolj umirali za hripo mlajši in močnejši ljudje, medtem ko so jo starejši in slabotnejši laže prebolevali. Morda je to res, a verjetno je tudi, da so umirali za njo le navidezno krepki ljudje.

Čisto zanesljivo zdravila za hripo nimamo. Doselej znano najboljšo zdravilo za hripo, ki ji letos pravijo tudi kalifornijska hripa, ker se je baže tam začela, je postelja. Bolnik mora ostati v postelji tako dolgo, da ga vročina čisto mine. Pa še potem naj ne hodi okoli, ker se posledice v obliki vnetja pljuč in drugih gori naštetih bolezni pojavijo šele pozneje, ko se bolniku še zdi, da je hripo prebolel. Soba, kjer leži bolnik, mora biti topla in se mora često prezračiti. Zračiti pa ne smeš tako, da bi na bolnika prihajal mraz. Hrana naj bo lahka in imeti mora dosti vitaminov. Priporočljivi so sadni sokovi in sadje. Od zdravil naj se porablja zaradi vročice edino kinin. Če se po hripo loteva bolnika še kakšna druga bolezen, je treba takoj poklicati zdravnika. Lahka hripa se da, vsaj letos, ko terja bolj redke žrtve, ozdraviti tudi le s temeljitim prepotenjem. Ko ležeš, izpiješ čim več ricino lipovega čaja, ki naj bo čim bolj topek. Čaju dodaš malo limonovega soka. Paziti pa moraš, da se s potenjem ne prehladiš. Zato moraš ležati v topli sobi in biti temeljito odet.

Opozarjamo, da prebolevanje hripe, ne da bi legel, ni zdravo. Stojte prebolena hripa rada pušča neprijetne posledice v obliki slabih živcev in podobnega, ki se jih več ne znebiš.

× **Hude kazni za poslušanje tujega radija v Nemčiji.** Nemški listi so objavili nekaj podatkov, ki so jih nemška posebna sodišča izrekla proti osebam, zasačenim pri poslušanju tujih radijskih poročil. Tako je bil Peter Woiczky iz Gleiwitza obsojen na pet let robije zaradi poslušanja nemških poročil neke tuje oddajne postaje. Paul Kriener iz Nürnberg je bil obsojen na šest let robije zaradi poslušanja protinemških oddaj. V Stuttgartu je dobil Stephan Blatmann štiri leta robije, ker je poslušal poročila iz Beromünstra in nekatere nemške oddaje tujih postaj. V Katovicah je bil obsojen zaradi enakega postopka neki Josef Wrobel na pet let robije, v Frankfurtu pa Karl Zimmer na sedem let robije. Nemški listi pripominjajo k tej objavi med drugim. Nemška posebna sodišča vidijo upravičeno v poslušanju tujih radijskih poročil enega izmed največjih zločinov proti nemškim koristim. Kdor tak zločin zakrivi, naj ne računa z milostjo.

× **5000 let stari pasji in mačji sledovi.** Splošno je znano, da izvira domača mačka iz starega Egipta, kjer so jo imeli v visokih časteh. Iz Egipta je prišla domača mačka v druge dežele. Grki in Rimljani so mačko dobili najbrž že pred Kristusovim rojstvom. Dolgo je pa bila domača mačka precej redka in šele v petem stoletju pred Kristusom se je začela širiti. Na Kitajsko je prišla šele v dobi po Kristusu, v Anglijo celo šele v 6. stoletju. Nedavno so pa našli v razvalinah prastarega indijskega mesta Hanbudaro, starih okrog 5000 let, opeko, na katero je stopil preden je bila žgana pes, hiteč za mačko. Oba sta namreč zapustila na opeki sledove svojih šap.

Politični pregled

Minister dr. Fran Kulovec je imel v nedeljo shoda v Celju in v Laškem. Kakor posnemamo po »Slovenskem domu«, je na celjskem shodu v svojem govoru najprej poudarjal potrebo po slogi v slovenskem delu Jugoslovenske radikalne zajednice, nato pa med drugim izvajal: »Mi moramo biti močni in disciplinirani, ker nas čakajo hude naloge. Mi, ki smo brez dvoma večina našega slovenskega naroda, nosimo v prvi vrsti odgovornost za njegovo usodo.

Ni zdej čas, da bi se stranke med seboj prepirale

in razpravljale pred javnostjo o osebnih ali drugih zadevah. Želimo, da zaradi vsega naroda nastopi med nami pomiritev. Ali ne bi bilo lepo in dostojanstveno, če bi se naša javna glasila dvignila visoko nad dnevne strasti in bi iz tega visokega vidika obdelovala naša narodna in državna vprašanja. Morda je za nekatere težavno, da se dvignejo nad dnevne strasti, toda potrebno je. Naj nastopi pomirjenje, da bomo močni in veliki v časih velike preizkušnje. Vem, da je pri nas peščica ljudi, ki dela proti obćim narodnim koristim, ki stojijo pod tujim vodstvom in sledi tujim smotrom. To so levičarsko usmerjeni ljudje, ki predstavljajo pogibel za naš notranji mir v državi. Vsem tem napovedujemo boj in kličemo po močni roki, ki bo izgnala elemente anarhije in prevrta iz našega javnega življenja! Mi nočemo komunizma! Mi smo in hočemo biti dobri Jugoslavlani, dobri Slovenci, Hrvati in Srbi. Mi hočemo delati za dobro kralja, naroda in naše velike in močne države Jugoslavije! V nadaljnjih izvajanjih je dr. Kulovec ponovno poudaril načelno zahtevo po samoupravi Slovenije. Omenjal je nato, kako smo po zaslugi vodstva naše zunanje politike s knezom namestnikom na čelu ostali otok miru sredi razburkane Evrope, zaradi česar smo lahko srečni.

V Zagrebu sta se mudila nemška gospodarstvenika dr. Ilgner in dr. Dietrich. Njima na čast je priredil nemški generalni konzul te dni sprejem v hotelu »Espanadi«. Prišli so poleg drugih podpredsednik Hrvatske seljaške stranke senator Košutić, mestni župan Starčević, predstojnik oddelkov banske oblasti dr. Lamer in Kolar, zastopnika Gospodarske sloge Tomašić in dr. Jančiković, direktor Pogoda dr. Flegl, direktor Pohita dr. Novak in mnogi drugi zastopniki gospodarskih podjetij v Zagrebu. Dr. Ilgner je imel kratek govor, v katerem je poudarjal važnost gospodarskega sodelovanja evropskih držav.

Bavil se je predvsem o gospodarskih odnošajih med Nemčijo in Jugoslavijo in poudarjal medsebojno povezanost gospodarskega življenja obeh držav.

Rekel je, da stremi nemško gospodarstvo za tem, da bi se v Jugoslaviji čim bolj povečalo kmetijsko delovanje, s čimer bi se dvignil življenjski standard in od česar bi imela svoje koristi tudi nemška industrija. Sporočil je, da bo z odobrenjem bana dr. Šubašića šlo iz banovine Hrvatske več kmečkih mladeničev v Nemčijo na preučevanje nemškega kmetijstva.

Ob osmi obletnici narodnosocialističnega prevzema oblasti v Nemčiji

je imel kancelar Adolf Hitler velik govor.

Najprej je ugotovil, da je Nemčija izgubila preteklo svetovno vojno zaradi razcepljenosti in nesposobnega vodstva, a ni bila poražena, čeprav je bil ves svet proti njej. Nemško nedonost je odpravil narodni socializem, ki si je postavil za smoter razveljavljanje versajške mirovne pogodbe. Toda Anglija, ki je ustvarila svoje svetovno cesarstvo samo s krivicami, je zavrnila vse pobude za mirno ureditev sveta. Njeni vojni hujskači so tudi po začetku zdajšnje vojne zavrnili vse Hitlerjeve mirovne ponudbe. Zaradi tega se je Nemčija oborožila tako, kakor ni bila nikdar oborožena še nobena država. Preprečiti hoče, da bi jo Angleži uničili. Ko bo prišlo do odločilnega udarca, bodo Angleži poskusili, kaj Nemčija dejansko premore. Nemčija je že od začetka v svojih vojnih načrtih ukrenila vse

potrebno tudi glede ameriške pomoči, na katero se Angleži zanašajo. Nemški narod nima nič proti ameriškemu narodu, če se bo pa Amerika mešala v evropsko vojno, se bodo reči samo hitreje razvijale. Vsaka ameriška ladja, ki bo prišla v spremstvu ali sama v Anglijo, bo potopljena. Kdor misli, da Angliji lahko pomaga, naj ve, da se bo Angliji zgodilo tisto, kar ji pritiče. Če nasprotniki misli, da bo Italija odpadla od Nemčije, se moti. Prijateljstvo med Nemčijo in Italijo ni mešetarnjenje. Morda se Anglija zanaša na Balkan, toda kjer koli se bo nokazala, tam jo bodo Nemci tolkli, ker so dovolj močni za to. Ker je Nemčija uredila svoje življenje, jo navzlic pomanjkanju ne bo moč uničiti z lakoto in s stiško v strovinah. Vem, da se je nemški narod zarotil z menoj in da pojde z menoj čez drn in strn. Še živi v nas stari duh, ki je pripravljen prenesti vsak udarec in za vsako ceno doseči smoter. Na kopnem se je število divizij močno pomnožilo in obrava zloščala. Pomladi se bo začela podmorniška vojna in videlo se bo, da nismo spali. Tudi letalska sila se bo pokazala. Naše sile bodo prinesle odločitev tako ali tako. Prepričan sem, da bo leto 1941. postalo zgodovinsko leto velikega novega reda v Evropi. To leto bo prineslo osnovo za sporazum in spravo med narodi. S tem bo židovstvo moralo doigrati svojo vlogo v Evropi. Morda se bodo smejali mojim napovedim, toda bodoči meseci bodo dokazali, da imam prav.

Namesto umrlega ministrskega predsednika Metaksasa je bil imenovan

dr. Aleksander Korizis, ki je podal novinarjem nasledno izjavo:

Moram nam nadaljevati politiko, katero je začrtal Metaksas, ki je za nas umrl samo telesno, ne pa tudi duhovno. On je pri nas, da nas vodi na poti časti in dolžnosti. Prizadeval si bom, da svet ne bo opazil nobene spremembe politike pokojnega šefa, ker mislim, da je ta politika mnogostranska na vseh področjih vladnega delovanja in edina, ki ustre za vsej državi. Dokazano je, da je bila ta politika venčana z uspehi in slavo, kajti vse, kar je bilo storjeno, ni bilo slučajno, temveč je bilo uspeh razumnega dela tega velikega državnika. Nihče med nami ne more reči, da ne čutimo izgube našega šefa, toda mislim, da bo njegova duša zelo razočarana, če ga bomo samo objokovali. V tem resnem preokretu našega naroda nam življenje nalaga, da vztrajamo na poti, ki sta nam jo začrtala duh in delo velikega pokojnega Grka.

Kakor javljajo s službenih mest v Bukarešti,

se položaj v Rumuniji stalno boljša,

ker se je vojski posrečilo vzpostaviti popoln red. Promet v prestolnici in v vsej državi je podrejen najstrožjim odredbam. Izdana je bila naredba, po kateri ne sme noben avtomobilist zapustiti Bukarešte brez pismenega dovoljenja policijskega ravnateljstva. Prav tako tudi dovoljenja za potovanja z vlakom izdaja vojaško oblastvo, in to samo državnim uradnikom za službena potovanja, drugim pa le v nujnih primerih. V prestolnici je še zmerom nadzorovanje občinstva po ulicah. Hišne preiskave so odkrile v raznih osebnih in legionarskih skladiščih poleg drugega velike količine orožja: 85 strojnih pušk, 1000 navadnih vojaških pušk 3245 lovskih pušk 4576 samokresov, na tisoče nabojev in 17 zabojev druge municije. Pri nekem bivšem komisarju legionarske policije so našli v domači in tuji valuti okrog 12 milijonov lejev in tudi strogo zaupne listine, ki so bile last glavnega generalnega štaba in direktije državne varnosti. Listi objavljajo mnoge fotografije aretiranih upornikov, zaplenjenega orožja, naropanega blaga in opustošenih mestnih delov.

»Newyork Times« poročajo iz Wellingtona na Novem Zelandu, da je bil

med Zedinjenimi državami, Avstralijo in Novim Zelandom dosežen vojaški sporazum glede skupnih obrambnih ukrepov v primeru razširitve sovražnosti na območju južnega dela Tihega morja.

Predvsem naj bi Avstralija in Novi Zeland pomagala Zedinjenim državam v primeru japonskega napada na Nizozemsko Vzhodno Indijo. Poslala bi svojo vojno mornarico in letalstvo v Singapor. Po navedbah tega lista je ameriški zunanji minister Hull izrazil željo, da bi Avstralija in Novi Zeland v tem primeru na svojih letališčih in v pristaniščih dali ameriškim ladjam in letalom možnost, da se zalagajo z gorivom. Zedinjene države bi dobile mornariška in letalska oporišča ob vzhodni in južnoavstralski obali in ob severni novozelandski obali. Sporazum glede teh vprašanj je v glavnem že dosežen. »Newyork Times« poročajo dalje, da so Angleži na Novem Zelandu zadnje čase zgradili več skrivnih vojaških letališč.

Pred kratkim je francoska vlada napovedala

ustanovitev nove enotne stranke za vso Francijo,

tako zvanega nacionalnega zbora. Medtem pa so v Parizu očitno v opozicijskih vrstah že ustanovili novo enotno stranko, tako zvani nacionalni ljudski zbor. Novo stranko so v Parizu ustanovili zastopniki bivših bojnikov, socialističnih odpadnikov, člani združenja kovinarskih delavcev in Lavalovi somišljeniki. Pariška stranka si je postavila za program obnovo Francije, ki je v smislu razglašena, ki je bil izdan o priliki ustanovnega zborovanja, mogoča le, če se Francija vključi v novi evropski red. Program stranke določa obrambo domovine in kolonij in duhovno, gospodarsko in politično sodelovanje pri obnovi Evrope. Pri tej obnovi morajo sodelovati tudi francoske kolonije. Razglas tudi poudarja, da morabiti Afrika skupno področje Nemčije in Francije.

Notranjepolitični položaj v Bolgariji se je nepričakovano poostiril. Te dni se je začela namreč v sobranju razprava o proračunu kmetijskega ministrstva.

Kmetijski minister Bagrjanov je pri tej priliki podal svoje poročilo, ki pa je izzvalo splošno presenečenje.

V svojem govoru je namreč izredno ostro grajal celotno gospodarsko politiko vlade in se zavzemal za strogo izvajanje načrtnega gospodarstva. O Bagrjanovu se je že večkrat govorilo, da je zagovornik narodnega socializma, in označevali so ga v tej zvezi celo že za bodočega vodilnega državnika Bolgarije. Po njegovem govoru je bila seja sobranja, kateri so prisostvovali vsi člani vlade, takoj prekinjena, vlada pa se je umaknila k posvetovanju. Pri tej priliki je podal trgovinski minister Zagorov znak protesta proti nastopu kmetijskega ministra Bagrjanova ostavko. Seja sobranja se je nato nadaljevala pozno v noč. Razširilo se je že vesti, da je kriza vlade neogibna. Predsednik vlade Filov je drugi dan prosil za avdienco pri kralju Borisu, kateremu je poročal o položaju, ki je nastal v zvezi z govorom Bagrjanova. Kakor zatrjujejo, je Filov pri tej priliki ponudil ostavko vlade, da bi omogočil vladarju razčiščenje položaja. Kmalu po avdienci Filova pa se je izvedelo, da je kralj Boris ostavko vlade odklonil in da bodo izvršene v vladi morda le nekatere manjše osebne spremembe. V glavnem bo vlada nadaljevala svojo dozdašnjo politiko. Iz tega bi se dalo sklepati, da so se izjalovili načrti levičarjev in desničarjev, ki so zadnje dni poskušali omajati položaj vlade in jo prisiliti k odstopu.

Ruski list »Trud« je objavil pred dnevi članek svojega sotrudnika Janovskega o angleški politiki v Sredozemlju. Iz članka povzemamo nekaj misli:

Medtem ko so imele angleške operacije v severni Afriki najprej značaj obrambe Egipta, kažejo sedaj čedalje bolj značaj priprav za splošno bitko za varovanje položaja Velike Britanije v Sredozemlju sploh.

Zdajšnji predsednik angleške vlade Churchill pripada oni vrsti ljudi, ki so nasprotniki slehernega angleškega popuščanja na tem področju. To je dvakrat javno izpovedal, najprej l. 1936. nato pa še l. 1939. Pri tem ne gre toliko za varovanje njenih gospodarskih koristi na tem prostoru kakor za očitne strateške prednosti. Za Veliko Britanijo predstavlja Sredozemlje križišče poti, ki spajajo skoraj tri četrtine vseh britanskih ozemelj. Angleške postojanke v Sredozemlju so najboljše

jamstvo vseh vezi. Oblast v Sredozemlju je torej potrebna predvsem za obrambo raznih delov britanskega imperija. Bliznji vzhod je za Veliko Britanijo eden izmed najpomembnejših pomorsko-prometnih a tudi kopnih in zračnih prometnih vozlov. Razen tega pa oblika Sredozemsko morje kar tri dele sveta in tako omogoča Veliki Britaniji dostop k vsakemu izmed njih. Zdaj mora Anglija voditi borbo proti državi, ki ji je nekoč sama pomagala na boji v borbi za njene imperialne posejstve, ker je od nje pričakovala pomoči proti Franciji. To pomeni seveda popolno izpremembo njenih nekdanjih političnih in strateških načrtov v Sredozemlju. Ta preokret se je prav za prav prvič pokazal že v svetovni vojni, toda kasneje so Angleži večkrat spremenili svoj postopek, kakršno je pač bilo njihovo razmerje do Francije, proti kateri so zmeraj držali v rezervi Italijo. Šele abesinska vojna je Angleže opozorila na italijansko nevarnost, ki je terjala drugačno strategijo. To opažamo v zdajšnjem spopadu. Položaj pa se v toliko zapleta, ker se istočasno vrši tudi borba za afriško kopno zemljo. Pojav nemških letalskih sil v Sredozemlju napoveduje nove zaostritve borbe na vsem tem področju, ki je eno izmed najpomembnejših v zdajšnji vojni.

Angleški minister za trgovinsko mornarico je v nekem govoru rekel med drugim tole:

«Čedalje bolj se bližajo dnevi, ko bo proti Angliji zagnan največji vojaški stroj sveta.

Angleški narod čaka strašna preizkušnja in treba bo vzdržati še več kakor doslej. Angleški narod bo te preizkušnje vreden, saj ni prvič v njegovi zgodovini, da se je proti tujim diktaturam postavil v boj za obstanek. Zgodovinska naloga vsega angleško govorečega sveta je, osvoboditi narode nasilja in samoderštva.

Po londojskih vesteh je

vsebinska Hitlerjeva poslanica, ki jo je francoski pariški poslanik Brinon izročil maršalu Petainu, zelo grubežega značaja.

Dasi besedilo poslanice potanko ni znano, vendar zatrjujejo na mestih, ki so blizu vladi v Vichyju, da Nemčija v njej vzdržuje ne samo vse svoje zahteve po popolnem sodelovanju Francije z Nemčijo, marveč razen tega tudi zahteva, da stopijo v francosko vlado novi sodelavci. Spomenica nadalje obravnava tudi položaj na Sredozemskem morju in dokazuje potrebo francoskega sodelovanja v razpletu položaja v Sredozemlju. Potreba Bi-

zerte kot nemškega oporišča na afriški obali se sicer dobesedno ne navaja, toda na splošno je rečeno, da bi se moralo francosko-nemško sodelovanje poslužiti vseh v Sredozemlju razpoložljivih oporišč.

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo vsebino izjave, ki jo je podal ameriški predsednik Roosevelt angleškemu veleposlaniku lordu Hallifaxu o priliki njegovega prihoda v Zedinjene države. Roosevelt je dejal:

da Anglijo in Zedinjene države vežejo vezi krvi in prijateljstva.

Prepričan sem, gospod poslanik, je nadaljeval Roosevelt, da bo vaša navzočnost v Washingtonu v še večji meri ojačila te močne vezi. Imejte pri svojem delu zagotovilo, da lahko računate zmerom na popolno pomoč tako z moje strani kakor tudi s strani vseh odgovornih uradov ameriške vlade. Zagotavljam vam, da sem trdno odločen, da bom nudil Angliji v čedalje večjem obsegu svojo pomoč ter ji dal na razpolago vse dobave orožja in municije, ki prihajajo, zdaj čedalje hitreje iz razširjenih obratov v Zedinjenih državah. — Vsebinsko Rooseveltove izjave smatramo kot posreden odgovor ameriške vlade kancelarju Hitlerju, zlasti kar se tiče njegovih izjav o ameriški pomoči Angliji.

Ameriški zunanjepolitični odbor poslanske zbornice je z neznatnimi spremembami

odobril Rooseveltov zakonski osnutek o posojanju vojnega materiala demokratskim državam.

Podatki o glasovanju niso znani. Baje pa je znašala večina za Rooseveltov osnutek samo en glas. Pred tem je odbor je odbor odbil predlog newyorškega poslanca Fisha, naj bi bila za posoditev vojnega materiala Angliji določena meja v vrednosti 2000 milijonov dolarjev. Rooseveltov zakonski osnutek je zdaj pred celotno poslansko zbornico. Računajo, da bo zbornica osnutek kmalu odobrila.

Voditelj svobodnih Francozov, general de Gaulle, je imel velik govor po radiu ter je v njem

vabil oborožene sile v francoski Afriki, naj pomagajo dosegati končni smoter v Afriki: zasedbo vse italijanske Libije.

Ce zmaga nasprotnik, je rekel de Gaulle, bo Francija z imperijem vred postala vojno in delovno področje za Nemčijo in Italijo.

Kakor poročajo iz Saigon, sta

Siam in francoska Indokina na japonsko posredovanje sklenila premirje.

Boji pa se menda kljub temu niso ustavili. Mirovna pogajanja bodo v Tokiu in mir bo

tak, kakor ga bodo narekovali Japonci.

Po devetih zaporednih mirnih nočeh, so v noči na 30. januarja

nemška letala spet napadla London.

Napad se je pričel že zelo zgodaj zvečer, bil pa je končan še pred polnočjo. Nemška letala so vrgla na London in okolico predvsem mnogo zažigalnih bomb. Vsi požari so bili, kakor javlja Reuter, hitro obvladani. Bombe so povzročile, dokaj škode na hišah in trgovinah. Mnogo poslopij je bilo uničeno ali poškodovano. Število človeških žrtev ni posebno veliko.

Po vesteh angleškega letalskega ministrstva so v noči na nedeljo, odnosno v nedeljo, angleški bombniki napadli pristanišče v Brestu in Boulogneu in letališči pri Ostendu in Berguesu.

Letala so bombardirala predvsem nemške vojaške tovarne čolne v pristaniščih. Nemška lovka letala so skušala preprečiti napad in prišlo je ponovno do letalskih bitk nad Kanalom in Boulogneom. Pri tem so bila tri nemška letala sestreljena. Pri teh operacijah je sodelovalo nad sto angleških lovskih letal. Angleški bombniki so posamično napadli sovržni letališči pri Ostendu in Berguesu. V borbah s sovražnimi letali je bilo eno nemško letalo sestreljeno. Angleži so pri teh operacijah izgubili, kakor navaja poročilo, eno samo lovsko letalo.

Kitajski maršal Čangkajšek je

razpustil eno izmed dveh komunističnih armad. Dejal je, da je storil to zaradi tega, da bi se ohranila disciplina v kitajski vojski.

Razpuščena komunistična armada je v zadnjem času čedalje bolj kazala znake nediscipliniranosti in je večkrat izvedla napade, ne da bi jih zapovedalo vrhovno poveljstvo. Čangkajšek pravi, da ga pri razpustitvi te komunistične armade niso vodili politični razlogi, pač pa samo želja, da se ohrani disciplina kitajske vojske in potrebni enotni borbeni duh.

Sredi preteklega tedna

so Angleži zavzeli v Libiji Derno.

Derna s 15.000 prebivalci je glavno mesto enako imenovane libijske pokrajine. Mesto je oddaljeno 180 km zahodno od Tobruka in 300 km od egiptanske meje. Derna je moderno zidano mesto z lepimi nasadi in okolico. Italijani so vložili mnogo denarja, da so zgradili lepo pristanišče. Mesto ima obilne vrelce žive vode. Za Anglijo je zasedba Derna neprecenljive važnosti, ker imajo šele sedaj za

F. Gobey:

Umor na plesu

30

Nointel je sklenil obiskati gospo Cambryjevo, je potem po možnosti odvesti preiskovalnega sodnika v vežo, kjer bi se lahko nemoteno pogovarjala. Ko je stopal po stopnicah, je gospod Darcy odšel iz lože, kjer je zdaj ostala gospa Cambryjeva sama. Sprejela ga je zelo prijazno.

«Gospod Darcy je pravkar odšel. Zelo rad bi govoril z vami. Doli v pristanišču se bosta lahko sestala.»

«Poiskal ga bom. Bil sem na lovu...»

«Pri markizi Beaucosoy?»

«Da, in šele nocoj sem se vrnil z dežele.»

«Sam?»

«Cisto, sam. Gospa se bo vrnila šele jutri. Želel sem videti svojega prijatelja Gastona.»

«Tudi on išče vas.»

«Vem, doma me je čakalo njegovo pismo. Iskal sem ga na stanovanju, a ga ni bilo tam. Upal sem, da se bom tu srečal z njim. Okoli polnoči bo pa čisto zanesljivo v klubu. Tam ga bom poiskal, če ga prej ne dobim.»

«Tako žalosten je zadnje dni. Ogiblje se ljudem, nikamor ga ni.»

«Žalosten? Namesto da bi bil vesel, ker je gospodična Berta prostala?»

«Da, toda njegov stric se zmerom ni ustavljal priiskave proti njej. Razen tega muči Gaston še nekaj drugega.»

«Kaj pa se je zgodilo?»

«Ali poznate Bertinega svaka?»

«Kapitana Crozona? Seveda ga poznam, se zelo dobro!»

«Saj veste, da je zaradi anonimnih pisem sumel na svojo ženo nezvestobe.»

«Naj nam povedate, prav je imel. To bi morali zvedeti tudi gospod Roger Darcy za gospo Berta.»

«Tudi ve. Povedala sem mu, kako se je s ta žrtvovala za svojo sestro. Da reši njeno pismo, je šla v opero in da reši svojega otroka, se je vozila v tisti usodni vlak po Parizu.»

«Kaj to se mi je kar zdelo.»

«Mislim pa, da se vam niti ne sanja, kaj se je zgodilo na stanovanju kapitana Crozona.»

«Kaj pa?»

«Zdaj je gospa Cambryjeva opisala dogodek, ki ga je doživela pri kapitanu.»

«Kako junaškega srca je to dekle!» je navdušen vzkliknil Nointel.

«Da, toda junaštvo jo je zelo drago stalo. Gaston je začel v njo dvomiti.»

«Ali je tako kratkoviden? Saj je sploh nemogoče, da bi bila ona mati tega otroka!»

«Tako neumnost mora verjeti samo kapitan Crozon! Jaz bom že Gastonu vse pojasnil in ga potolažil.»

«Bog naj vam pomaga! Glejte njegovega strica! Zdaj bo prišel k nam.»

Nointel je pogledal v ložo Klavdine Rislerjeve. Dajala mu je neka znamenja, kakor bi mu hotela reči: «Pridi čimprej govorim s teboj!»

«Zdaj se bo začelo tretje dejanje,» je rekla gospa Cambryjeva. »V loži se z gospodom

Rogerjem ne bosta mogla pogovarjati, ne da bi motila sosede...»

Nointel je pozdravil lepo vdovo in odšel. Na hodniku je srečal preiskovalnega sodnika.

«Zelo me veseli, da sva se dobila,» je dejal sodnik. «Želil bi z vami govoriti?»

«Upal sem, da vas bom dobil v loži gospe Cambryjeve.»

«Ali bi želeli poslušati tretje dejanje?» je vprašal preiskovalni sodnik.

«Rajši bi se pogovarjal z vami.»

«Pa pojdiva v vežo!»

Tam ni bilo žive duše.

«Gospod,» je začel preiskovalni sodnik, »vi ste najboljši prijatelj mojega nečaka. Pomagali ste mu pri težavnem delu, da dokáže nedolžnost svoje izvoljenke. Toda z vami ne mislim govoriti o njem... ampak o neki drugi osebi.»

«Včeraj mi je nečak zaupal nekaj zelo nenavadnega. Večkrat mi je že povedal, da ste pravemu zločincu na sledu. Trdil je celo, da spadajo osumljenci med najboljše družbo. Priznavam vam, da mu nisem mogel prav verjeti. Toda snoči mi je povedal, da je vratarica lože našla poleg trupla Julije Orcivalove nekakšen gumb z začetno črko in da mi boste vi ta gumb izročili.»

«To je čisto točno!» je takoj potrdil Nointel.

«In s tem ste si, gospod,» je nadaljeval Darcy, »vzeli pravico, da zamenjate preiskovalnega sodnika pri težavnem vprašanju iskanja morilca. S tem ste storili hud pregrešek.»

«Mislim sem si, da namen opravičuje sredstva.»

«Kakšen namen? Vzeli ste predmet, ki bi utegnil pravici dosti pomagati.»

seboj strašno, 500 km široko pustinjo. Prišli so tudi do vode, ki je ne bo treba več voziti čez puščavo. Od Derna do Bengazija znova razdalja po obmorski cesti 270 km. Ta pas dežele je precej rodovitnejši in v pomladnem času poln zelenja in cvetja. V Cirenaiki ostaja zdaj Italijanom edino večje pristanišče v Bengaziju. Bengazi pa ima zelo dobro in moderno zgrajeno luko, ki je služila tudi za izhodišče Grazianijeve ofenzive proti Egiptu. Angleži pa se ne približujejo Bengaziju le po obmorski cesti, ampak tudi skozi puščavo, kjer je pot za skoraj 100 km krajša. Italijani jim skušajo zastaviti pot južno od Derna pri Mekelliju. Toda po padcu Derna so te italijanske čete v nevarnosti, da bodo obkoljene, ako se ne umaknejo hitro proti Bengaziju. Pri Bengaziju je vsekakor pričakovati odločilne bitke med generalom Wavellom in maršalom Grazianijem.

Vrhovni poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu je 2. t. m. objavilo:

V Eritreji so angleške okorožene sile zavzele Agordat.

Ujeto je bilo več sto Italijanov in zaplenjeno mnogo topov in motornih vozil. V poslednjih borbah je bilo uničeno šest srednjih in pet lažjih tankov in 15 topov. Pri napadu na Agordat so sodelovale angleške in indijske čete. Sovražnik je imel velike izgube. Italijani so se začeli iz Agordata naglo umikati proti vzhodu vzdolž železniške proge v smeri proti Masau, ki leži 175 km daleč od Agordata. Angleške čete so že dan prej začele zasledovati umikajočo se italijansko vojsko. Kakor kaže se bodo skušali Italijani znova postaviti v bran pri Kerenu. Zavzet je tudi Barentu. Na abesinski fronti se Italijani umikajo v smeri od Meteme proti Gondaru. Angleške motorizirane sile jih neprestano zasledujejo. Na južnoabesinski fronti se prav tako nadaljuje pritisk na italijanske postojanke pri Mojali.

Časopisje prinaša

podrobnosti o začetju Agordata in Barenta.

V Agordat je vkorakalo v soboto 20 indijskih vojakov. Našlo je mesto zapuščeno. Italijanska vojska se je umaknila iz mesta očitno že prejšnji dan. Pred zavzetjem Agordata so bili v okolici mesta dva dni zelo hudi boji. Poročevalec United Pressa javlja, da je padlo po angleških cenitvah v teh bojih okoli 700 italijanskih vojakov. Mnogo Italijanov je bilo tudi ujetih in so Angleži zaplenili med drugim 11 italijanskih tankov. Barentu

so angleške čete zasedle v nedeljo. Mesto je bilo že od treh strani obkoljeno, ko se je italijanska posadka, ki je štela okoli 10.000 moških, odločila za umik, ki je bil izveden pod zaščito teme v soboto zvečer in sicer po edini preostali ozki gorski cesti, ki drži proti južnemu vzhodu ter se 60 km pred Asmaro združuje s cesto Asmara-Adis Abeba. Umik po tej cesti bo za Italijane najbrž zelo težaven. Verjetno pa je, da se del italijanske vojske umikaše tudi po gorskih stazah na mullah. Zaradi težavnega ozemlja je Angležem v gorah oteženo zasledovanje. Italijanom je v prednost, da so gorska plemena na ozemlju skozi katerega se umikajo njim naklonjena. Zadnje vesti iz Kaira javljajo, da so

angleške čete zasedle Cireno.

zadno utrjeno postojanko med Derno in Barentem. Apolonija je odrezana od zaledja. V Eritreji se Angleži bližajo Kerenu in v Abesiniji Gondaru.

Ob južni meji Abesinije operirajo z vzhoda od Rudolfovega jezera južnoabesinski bataljoni.

prve že na abesinskih tleh.

Operacije so bile izvedene na izredno težavem ozemlju in so Italijane presenetile. Južnoabesinske čete so tu napredovale tako daleč, da so zdaj že bliže Adis Abebi kakor kakikoli glavni mestu Nairobi. V teh operacijah uspešno sodelujejo tudi polki sestavljeni iz abesinskih prostovoljcev. Ta polk je bil organiziran iz abesinskih beguncev v Keniji, ki so se že ob vstopu Italije v vojno preteklo poletje vsi kot prostovoljci prijavili v angleško vojsko. Medtem so bili ti Abesinci dobro izurjeni za vojaške operacije pod vodstvom angleških oficirjev.

Iz Aten poročajo: Po odbiti italijanski ofenzivi

so Grki spet dalje napredovali.

Zavzeli so več važnih postojank. Zajeli so tudi precej ujetnikov. V Tepeleniju so nastali veliki požari, kar smatrajo Grki za znak, da bojejo Italijani izprazniti kraj in se umakniti.

Italijanski list "Oggi" razpravlja v uvodnem članku o vojnem položaju in piše:

da v zvezi z vestmi o bližnji ofenzivi proti Angliji ni treba pričakovati nikakih čudežev.

List poziva Italijane, naj bodo pri presojanju položaja stvarni in naj se ne vdajajo tiskanim domnevam. Kadar je govora o napadu na angleški otok, je treba misliti ne samo na

prehod čez Kanal, marveč tudi na to, da je na angleškem otoku pripravljena močna vojska, ki jo je treba premagati.

Gospodarstvo

Redenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: voli in telice I. po 9,50 do 10, II. po 8,50 do 9, III. po 8 do 9; krave I. po 8 do 8,50, II. po 7 do 8, III. po 6 do 7; teleta I. in II. po 12 din; v Kranju: voli in telice I. po 9,50, II. po 8,50, III. po 7,25, krave I. po 8,25, II. po 7,25, III. po 6, teleta I. po 13, II. po 12 din; v Ptuj: voli po 7,50 do 9, krave po 4,25 do 4,50, bik po 6 do 7, telice po 7 do 9 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: domači speharji po 15 do 16, sremški speharji po 17 do 18, pršutarji po 13 do 14, v Kranju: speharji po 16,50 do 17, pršutarji po 15 do 16,50, v Ptuj: debele svinje po 13,50 do 15, pršutarji po 12 do 13, svinje za pleme po 10 do 11,75, v Črnomlju: pršutarji po 14 do 15, prasci za rejco 7 do 8 tednov stari, so bili v Kranju po 250 do 300 din za rilec.

KRMA. V Ljubljani: seno 95 do 130, slama 70, v Kranju: lucerna 150, seno 150, slama 100, v Črnomlju: seno 125 do 150, slama 60 do 75, na Jesenicah: sladko seno 175, slama 75 din za 100 kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 84 do 88, oprana 100 din za kg.

MED. V Ljubljani 36, v Kranju 36 do 40 din za kg.

KROMPIR. V Ljubljani 150 do 200, v Kranju 175 do 200, v Črnomlju 150, na Jesenicah 175 do 200 za 100 kg.

ZABELA. V Ljubljani: slanina 25 do 26, svinjska mast 28, v Kranju: slanina 26, svinjska mast 28,50 do 30, v Črnomlju: slanina 26 do 28, svinjska mast 26 do 30, na Jesenicah: sveža slanina 22 do 26, svinjska mast 26 do 28 din za kg.

FIZOL. V Ljubljani 600 do 800, v Kranju 700 do 1000, na Jesenicah 700 do 1000, v Črnomlju 600 do 700 din za 100 kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo v črnomljskem okolišu navadno mešano vino po 10 do 16, finjšje sortirano pa po 18 din za liter.

JAJCA. V Ljubljani 2, v Kranju 1,75 do 2,

»Hotel sem prisiliti zločinko, da svoje dejanje prizna.«

»Al jo mar poznate?«

»Misli sem, da jo poznam.«

»Pa ete se zmotili?«

»Da, sumnil sem markizo Barancosovo. Preizkusil sem jo, pa sem se prepiral, da je nedolžna. Jutri vam bo sama vse povedala.«

»Jutri?«

»Da, jutri. Sama me je prosila, naj vam sporočim njen prehod. Zdaj pa mi dovolite, da vam ta dragulj izročim.«

Gospod Darcy je vzel gumbo in ga začel ostro omazovati.

»Čudno!« je zamrmral. »Zdi se mi, da sem ga moral že nekoč videti.«

Upajva, da nima bo pomagal niti svoje ga lastnika.«

Sodnik se je zamislil, potem pa je hitro rekel:

»Se enkrat bom poklical vratarico v loži in vas.«

Jutri vas bo tudi markiza Barancosova prosi, da jo s to žensko soodite.«

»Gospa Barancosova? Zakaj na?«

»Zdaj je sloboda v loži Julije Orcivalove za gospodino Lesterelovo in ker je tri dni srečala neko drugo žensko, ko je iz lože odhajala. Potem bo še spomnila vratarico, na nekaj minutosti, ki ji je ta neumnica ženska zamlajala, ker se ji niso zdele omembe vredne, vam pa bodo morda pomagale, da pravo zločinko odkrijete.«

Gospod govori odkrito. Pravico imam, da to od vas zahtevam, čeprav zdajle nisem v svojem uradu.«

Povedal vam bom vse, kar vem. Izbodna točka v tej zadevi je bil Golmardov somor v Julijini hiši. Ta pustolovec je pred

svojo smrtjo izročil Juliji ljubezenska pisma, ki jih je dobival od treh svojih ljubic.«

»Treh?«

»Da, treh. To vam bo tudi potrdila nekdanja Julijina tobarica. So pa še drugi dokazi, da je to res. Te tri ženske so gospa Crozonova, sestra Berte Lesterelove...«

»To vem.«

»Markiza Barancosova...«

»Ali vam je sama to priznala?«

»Dav je priznala meni, jutri bo pa vam. Pogovor med Julijo in njo je bil zelo oster, ker je Julija mislila, da ji hoče ona prevzeti Gastona.«

»Mojega nečaka?«

»Se celo s smrtjo ji je zagrozila, če bi ona Gastona vzela. Markiza na Gastona seveda nikoli ni niti mislila.«

»Kakor tudi Gaston ne na njo.«

»Naposled se je Julija pomirila in vrnila markizi pisma. To je bilo ob pol treh zjutraj. Ko je markiza odhajala, je stopila neka ženska, ki je bila prav tako oblečena v domino, k vratarici, ji nekaj tiho rekla in potem šla v ložo. To je bila ista ženska, ki je odhajala iz lože, ko je markiza stopila vanjo.«

»Vsega tega mi vratarica ni povedala...«

»Povedala vam bo, ko jo spet vprašate. Morda je niste dovolj spretno izpraševali. Če pa pristane na preizkušnjo, ki vam jo bo markiza predlagala, vam bo takoj vse jasno.«

»Kakšna preizkušnja naj bi to bila?«

Nointel je povedal svoj načrt sodniku in ta ga je takoj sorejel:

V tem trenutku je bilo konec tretjega dejanja in občinstvo je napolnilo vežo. Gospod Darcy se je poslovil od stotnika in mu rekel:

»Gospod, računam na vaše pomoč in vas prosim, da se jutri potrudite k meni.«

Ko je Nointel šel svojo pot, je srečal Klavdino, ki jo je spremljal njen Rus. Pustila je svojega spremljevalca in odšla k Nointelu stran.

»Torej jo poznate?« je hlastno vprašala stotnika.

»Koga?«

»Svetlo-lasko z groba! Pogovarjal si se prej-le z njo.«

»Meša se ti!«

»Norčuješ se iz mene. Bil si pri njej v loži do začetka tretjega dejanja. Ali nisi opazil, da sem ti dajala znamenja? Hotel sem te poklicati, ko si šel po hodniku, toda pridružil se ti je gospod, ki je prej sedel s svetlo-lasko v loži.«

»Dušica, motiš se! Nje nisi videla na grobu Julije Orcivalove!«

»Pravim ti, da sem jo takoj spoznala. Ali hočeš, da jo vprašam, zakaj je pobegnila, ko sem jo na pokopališču ogovorila?«

»Prosim te, miruj!«

»Ali želiš, da bi ji sledila, ko bo odšla iz gledališča?«

»Ne, ni treba, ker jo poznam. In prav zato, ker jo poznam, ti pravim, da se motiš.«

»Zdaj mi je vse jasno. Ona je tvoja ljubica, gospod, ki je s teboj govoril, je pa njen srečni soprog.«

»Saj ne veš, kaj govoriš, draga prijateljica.«

»Prav. Meni je vse eno. Želim ti dosti zabave. Svetujem ti pa, da se vrneš k temno-laskam, ker so te bolj postene in bolj odkrite.«

Klavdina je stopila k svojemu Rusu in mu na glas rekla:

»Dragi moj, tole je znan pariški časnikar. S takšnimi ljudmi je dobro imeti znanje.«

v Črnomlju 1.50 do 1.75, na Jesenicah 2 do 2.50 din za kos.

MLEKO. V Ljubljani 2.50 do 3, v Kranju 2.50 do 3, na Jesenicah 3 din za liter.

SIROVO MASLO. V Ljubljani 40 do 56, v Kranju 48 do 52 din za kg.

MOKA. V Ljubljani: pšenična 5 do 8 do 9, turšična 4 do 5, ajdova 7 do 10, v Kranju: 5.50 do 9, turšična 5.50, ajdova 7.50 do 10, ržena 6.50, v Črnomlju: pšenična 5.50 do 9, turšična 5 do 5.50, ajdova 6 do 7, na Jesenicah: krušna 6.50, bela 8.50 do 9, ješprenj 6 din za kg.

TRDA DRVA. V Ljubljani 155 do 165, v Kranju 180 do 185, v Črnomlju 100 do 105 za kubični meter.

MESO. V Ljubljani: goveje I. predni del 16, zadni 18, II. predni 13, zadni 15, teletina 14 do 20, svinjina 18 do 24, na Jesenicah: goveje 12 do 18, teletina 16 do 18, svinjina 18 do 22, ovčje meso 15, prekajeno meso 25 do 28 za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 3. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za din 54.80 do 55.20);

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 478.50 din.

Sejmi

9. februarja: Mengeš, Konjice, Zagorje, Grahovo, Pilštanj (kjer je tako običajno, se vrši sejem naslednji delavnik, v tem primeru 10. februarja);

10. februarja: St. Jurij ob južni železnici (okolica);

12. februarja: Motnik;

14. februarja: Brežice, Sevnica, Zalec, Dob p. Kamniku, St. Lambert, Zirovnica, Jesenice na Gorenjskem (kramarski), Ponikva pri Šmarju;

15. februarja: Bogojna.

Drobne vesti

— **Naredna banka za stalnost dinarja.** Zdaj, ko je prevzel posle guverner Narodne banke dr. Milan Radosavljevič, se pripravlja med drugim tudi ureditev in ustaljenje vrednosti dinarja v državi.

Stotnik se je pripravil na odhod. Zdaj mu je bilo nerodno, da se je sestal s Klavdino. S svojim brbljanjem bi utegnila ta ženska škodovati ugledu mlade vdove, ki sta ji bila on in Gaston dolžna toliko hvaležnosti.

»Vendar pa bom lepo vdovo opozoril na neumnosti, ki mi jih je povedala mala Klavdina. Sicer je zadeva precej nerodna, pa nič ne de. Zdaj je stotnik dalje razpredal svoje misli in si oblačil površnik, »poiščimo Gastona!«

Ko je stopil v klub, ni našel v rdeči dvorani nikogar. Šel je v sobo, kjer so kvarjali. Takoj je zagledal med igralci Gastona. Pred njim je bil velil kup zlatnikov. Ker je sedel obrnjen proti zidu, ni videl Nointela. Gaston je bil videti slabe volje. Menda je strašno izgubljal. Stotniku se je zdelo, da je prišel ob pravem času, da ga reši.

»Vraga,« je glasno rekel, »človek bi si mislil, da ste tu sami milijonarji!«

Gaston je po glasu spoznal svojega prijatelja in se hitro obrnil.

»Naposled si tu,« mu je rekel »Gospodje, odrečem se igri in nehal bom. Naj kdo, ki bo srečnejši, sede namesto mene!«

Prijatelja sta se umaknila v majhno, prazno sobo.

»Blazno igraš,« je Nointel oštel Gastona.

»Da se raztresem,« je odvrnil mladi mož.

»Tako neumno igraš samo zaradi tega, ker je Berta izdala sestrinega otroka za svojega.«

»Kdo ti je to rekel?«

»Gospa Cambryjeva malo prej v gledališču.«

»Ali misliš, da je ta otrok res otrok gospe Crozonove?«

»Ti še dvomiš? Toliko se iztrezni, da te

— **Vsodržavni posvet gospodarskih zbornic bo 7. t. m. v Beogradu.** Razpravljali bodo o zunanji trgovini in o organizaciji izvoznikov in uvoznikov (o zajednicah uvoznikov in izvoznikov) in naposled o željah in predlogih gospodarstvenikov. Iz Zagreba poročajo, da bodo hrvatske gospodarske zbornice na tem posvetu zastopale enotno stališče o vseh vprašanjih, o katerih se bo razpravljalo.

— **Cen erženi in soržični moki.** Kraljevska banska uprava, referat za nadzorovanje cen, objavlja: V trgovini v dravski banovini se je pojavila ržena in soržična moka po znatno višjih cenah kakor so določene za pšenično krušno moko. Ta moka se kupuje po večini v srezih Murski Soboti in Lendavi, kjer se nudi za rženo in soržično moko cene, ki so daleč višje od zakonitih cen za pšenično moko. Tudi za pšenico in rž se plačujejo v teh srezih cene, ki so nedopustno visoke. Glede na to se opozarja trgovina z mlevskimi izdelki, da je moka vseh vrst, torej tudi ržena in soržična pod nadzorstvom cen. Trgovci, ki to moko kupujejo, morajo zavoljo tega prositi za odobritev cene pri kraljevski banski upravi. Kraljevska banska uprava pa načelno ne bo odobravalna za rženo in soržično moko višjih cen kakor za pšenično moko. Proti vsem trgovcem in zadržugam, ki bi prodajali od dne te objave na debelo rženo ali soržično moko brez odobrenja po višjih cenah, kakor so določene za krušno pšenično moko, bo uveden kazenski postopek po uredbi o nadzorstvu cen.

— **Bolgarija nabeograjskem velesejmu.** Kakor javljajo z Sofije, je narodno sobranje (državni zbor) odobrilo predlog ministra za trgovino Zagorjanova, da odkupi Bolgarija italijanski razstavnici paviljon na beograjskem velesejmu za 1.296.000 levov.

— **Nadzorstvo nad izvozom živinske krme.** V soboto so »Službene novine« objavile naredbo o nadzorstvu nad vso živinsko krmo. V bodoče bo potrebno za izvoz posebno izvozno dovoljenje, ki se bo dobilo pri ravnateljstvu za trgovino s tujino, odnosno pri organu, pooblaščenem od njega. Brez izvoznega dovoljenja železnice in parniki ne smejo dovoliti nakladanja za izvoz namenjene živinske krme.

— **Kmalu bo sklenjen nov trgovinski sporazum z Bolgarijo.** Centrala industrijskih korporacij je glede na skorajšnja trgovinska pogajanja z Bolgarijo predložila svoje predloge, kaj naj bi uvažali iz Bolgarije in katoro blago bi kazalo izvažati. Med uvoznim blagom so naštet: maziva, staro železo, manga-

bom odvedel v hišo babice, kjer je Crozonova gospa rodila.

»Ali veš za njen naslov?«

»Da. General Simancas mi ga je povedal. Stanuje v Rožni ulici na Montmartu.«

»In tega mi nisi prej rekel?«

»Dragi moj hladnokrvnosti ti manjka, zato sem rajši molčal. Še kakšno neumnost bi bil storil, če bi te bil o vsem sproti obveščal. Toda pustiva zdaj to! Prihajam z markizinega posestva na deželi...«

»Torej?«

»Čakaj, umakniva se malo. Nekdo naju prihaja motit.«

Vstopil je sluga in izročil Nointelu pismo.

»Hudiča!« je vzkliknil Nointel in zažvižgal.

»Govorila sva o Crozonu in tole pismo prihaja od njega. Kaj mi pa le misli sporočiti? Če ni morda ubil svoje žene?«

»Hitro ber!« je nestrno vzkliknil Gaston.

»Rad bi zvedel kaj o markizi.«

»Poslušaj najprej, kaj piše Bertin svak:«

— Dragi moj stotnik,

čim prejmete moje pismo, vas rotim, da takoj prihitite k meni. Moja žena umira in preden umre vas želi vsekako videti. Videla bi rada tudi gospoda Gastona Darcyja. Če vam bo le mogoče, ga privedite s seboj. Ne zapustite svojega nesrečnega prijatelja v stiski!

J. Crozon,

kapitan dolge plovbe.

»Kaj pomeni to, da naju želi videti?« je vprašal Gaston.

»Morda gospa Crozonova res umira, pa hoče zdaj prišeci, da te je Berta vredna. In sicer pred mozem, ki ga je goljufala. Jaz

nova ruda, antracit, na pol luščen riž, kože drobnice in žrebet, odpadki lanu in konoplje. Izvažali pa naj bi lončeno posodo, žvepleno kislino, metilni alkohol, ekstrakte za strojenje, cigaretni papir in razne kemične izdelke.

D o p i s i

DOLNJA PIROŠICA. Pri nas je praznovala po Krški dolini znana Golobova mama svojo 80-letnico. Dolga doba hudega dela in udarci usode so začrtali v njenem obrazu globoke gube. Kljub temu je še živahna. Še danes prime za vsako delo. Mater sedmih otrok je vzljubila vsa Kostanjevica. Ko so kanile grenke solze na grob njenega moža je šla na svoj dom in prevzela s tiho potrpežljivostjo nego svoje hudo bolne matere, vodstvo gostilne in vsega posestva. Z železno voljo in izredno pridnostjo je izšolala tri sinove in prebolela hude čase svetovne vojne v večnem strahu za svoje sinove. V joku ji zamre beseda, ko se ustavlja pri grobovih svojih sinov: Zana, šolskega upravitelja v St. Jerneju, ki je umrl 1. 1929., Franca, šolskega upravitelja v St. Jerneju, ki je odšel v večnost leta 1938., in Jožeta, davčnega inspektorja v pok., ki so ga ponesli k večnemu počitku lani pomladi. Narodno zavedni ženi želimo ob njenem življenjskem prazniku še mnogo prijetnih let.

HRASTNIK (Smrtna kosa). Na Skopnem nad Hrastnikom je preminil v 83. letu starosti preužitkar Franc Mokotar. Lansko leto je zaman čakal svojega sina Ivana, rudarja v Franciji, ki mu je obljubil, da bo poslal denar za njegovo zlato poroko. Žal je to prenečala vojna v Franciji. Naj v miru počiva! Preostali naše sožalje!

NARAPLJE. Božičnica na tukajšnji čoli je prav dobro uspela, da je bilo možno vsaj ubožnejše šolske otroke obdariti s primerno obleko, ki so je vsi nujno potrebni. Prispevali so kraljevska banska uprava v Ljubljani, krajevni šolski odbor in domači in tujski trgovci. V največji meri pa je podprla to dobrodelnost tvornica Vunatek v Majšpergu. Vsem darovalcem prav iskrena hvala. Tukajšnje šole se je spomnil tudi tukajšnji rojak, zdaj veletrgovec v Mariboru, g. Jakob Lah, ki je poklonil za šolsko knjižnico prav lepo knjižno zbirko. Prisrčna mu hvala. Želimo si mnogo takih posnemačev! Šolski upravitelji

pojdem, ti pa stori, kakor m.šliš, da je prav...«

»Skupaj pojdeva,« je odvrnil Gaston.

Ko sta sedla v voz, je začel Gaston:

»Torej je markiza...«

»Nedolžna, dragi prijatelj, prav tako kakor Berta.«

»Sliš se.«

»Ne, resnico govorim. Pozneje ti bom še vse povedal.«

Nointel je pozvonil vratarju in ga vprašal, kaj je z gospo Crozonovo. Ta mu je povedal, da so malo prej poslali po zdravnika in po duhovnika. Zdravnik je ob odhodu rekel, da gospa ne bo doživela jutra, duhovnik pa se bo še vrnil, da jo previdi.

Ko sta stopila v stanovanje, je Crozon objel Nointela in dal Gastonu roko. Stotnik je hotel nekaj vprašati, toda kapitan ga je prehitel:

»Hitro, hitro. Čez pet minut bo morda že prepozno.«

V sobi je gorela ena sama sveča, in še ta je bila zastrta. Komaj je bilo mogoče videti bolničin blede obraz. Gospodična Lesterelova je klečala ob postelji in molila. Umirajoča žena je nova došleca opazila in s slabotno kretnjo pokazala, naj prideta bliže.

»Tudi ti,« je s prorečim glasom rekla možu.

Crozon jo je ubogal, ona pa je začela:

»Spravila sem se z bogom. Ko sem do t'a odpustanje, sem obljubila, da bom svoj greh javno priznala. Obljubila sem, da bom vrosila svojega moža, naj mi vse oprosti. Užalila sem ga hudo. In svojo sestro tudi, čeprav je zame žrtvovala vse, še svojo sestro in sv. jo čast. Da, prešla sem, črdo sem goljufala najplemenitejšega človeka na svetu...«

(Dalje.)

RADOVLJICA (Smrtna kosa). Vseučiliška profesorja v Ljubljani profesorja dr. Ivana Vurnika je zadela hud udarec. V visoki starosti 84 let mu je umrla v Radovljici mati ga. Terezija Vurnikova, rojena Ažmanova. Dobro gospo so spoštovali in visoko cenili vsi, ki so jo poznali. Bodi ji blag spomin, žalujočim svojcem sožalje!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Kmetijska nadaljevalna šola, ki ima že nekaj tednov pouk, je prav dobro obiskana, saj jo obiskuje 24 kmečkih fantov. To je znak, da je bila res nujno potrebna.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Izobraževalno društvo »Lipa« bo imelo redni občni zbor v nedeljo 9. t. m. po rani maši v šoli. Vabljeni vsi člani, da se občnega zbora udeležijo. Predsednik Tomažič.

VITAN. Te dni sta se poročila tovariš Franc Mlinarič in tovarišica Tilika Pogorelčeva, oba iz Vitana. Novoporočencema, ki sta se marljivo udeleževala v Društvu kmečkih fantov in deklet, prav iskreno tovariški čestitamo!

ZAGORJE (Smrtna kosa). Te dni smo pokopali 91letno vdovo Marjeto Primanovo. Dolgo vrsto let se je s skromno pokojnino preživljala, pa je vendar ušakala visoko starost. Otroke je spravila h kruhu, čeprav je sama trpela pomanjkanje. Naj ji bo lahka domača grudal!

ZAVRČ. Dne 14. januarja je bila na tukajšnji ljudski šoli otvorjena šolska kuhinja pod vodstvom šolskega odbora pomladka Rdečega križa. Od 356 vpisanih šoloobveznih otrok dobiva dnevno toplo hrano 243 otrok, ki mnogi pridejo nad pet kilometrov daleč brez hrane v šolo, in to celo k popoldanskemu puku. Da je omogočeno vsaj nekaj tednov pomagati številni deci s toplo hrano, imajo za služe številne ustanove in osebe, ki se jim v imenu siromašnih završkih otrok najlepše zahvaljujem. Posebno zahvalo izrekam uradništvu Zadrugne zveze v Ljubljani, Rdečemu križu v Ptuj, predsedniku občine g. Rihteršiču Juriju, g. Ulmu, veleposestniku v Zavrču, kraljevski banski upravi, banovinskemu odboru Rdečega križa v Ljubljani, upravi štajerskih posestev v Podlehniku, g. Šketi, župniku pri Sv. Marjeti, in njegovim faranom za lepa darila v živilih kakor vsem ostalim kmetom iz ptujskega polja, domačim posestnikom, g. Jarhu, župniku iz Zavrča, in domačemu učiteljstvu za lepe prispevke in požrtvovalno delo, krajevni protituberkulozni ligi v Ptuj, ptujski posojilnici, g. Levaniču iz Ljubljane. Vzajemni zavarovalnici iz

Ljubljane in mnogim drugim darovalcem. Darovalci so s svojo dobroto tudi dvignili šolski obisk in s tem pripomogli k uspešnemu puku. Ker se v enem tednu razdeli okoli 1370 obrokov, se zaloga hitro krči, zato prosimo dobra srca za nadaljno pomoč. Šolski upravitelj.

Novice

* **Zasedanje dravskega banskega sveta.** Banski svet dravske banovine se sestane 17. t. m. ob 10. v Ljubljani. Predmet zasedanja bo obravnavanje banovinskega proračuna za leto 1941. s pripadajočimi pravilniki v smislu člena 11. pravilnika o organizaciji in delu banskih svetov in sklepanje o osnutku uredbe o spremembah uredbe o občinskih uslužbenicah.

* **Kontra-admiral Luteroti poveljnik vojne mornarice.** V imenu Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za vojsko in mornarico je bil z ukazom kraljevskih namestnikov postavljen za vršilca dolžnosti komandanta vojne mornarice kontra-admiral Julijan Luteroti, ki je bil doslej dodeljen štabu vojne mornarice. Novi komandant je po rodu iz Sv. Križa-Začretja v banovini Hrvatski, kjer se je rodil leta 1884. Pomorsko vojno akademijo je študiral na Reki, nato pa je dolgo vrsto let služil na raznih ladih nekdanje avstro-ogrske mornarice. Med svetovno vojno je služil na komandni ladji avstro-ogrske mornarice »Viribus unitis«. Po zlomu stare monarhije je vstopil v jugoslovensko mornarico, v kateri si je pridobil zlasti mnogo zasluge za organizacijo našega pomorskega šolstva. Leta 1936. je postal načelnik štaba mornarice, nato pa pomočnik komandanta mornarice. Za svojo službo domovini je prejel dolgo vrsto odlikovanj. Od 20. aprila lanskega leta je kontra-admiral Luteroti zavzemal položaj zastopnika komandanta mornarice.

* **Omogočenje cestnih del ob meji.** Te dni je bila v posvetovalnici mariborskega sreskega cestnega odbora, ki obsega področje pretežnega dela našega obmejnega ozemlja, proračunska seja, na kateri se je obravnaval novi proračun za čas od 1. aprila do 31. decembra letos. Novi proračun, ki izkazuje nad pet milijonov dinarjev, je bil sprejet brez bistvenih sprememb. S tem bo omogočeno nadaljevanje raznih cestnih del ob meji

* **Angleški poslanik v Ljubljani.** Dne 3. t. m. je prispel v Ljubljano angleški poslanik na našem dvoru Ronald Campbell. V njegovem spremstvu je bil tudi angleški generalni konzul iz Zagreba Rapp. Dopoldne je g. poslanik v spremstvu z novim angleškim konzulom v Ljubljani Pettittom opravil uradne obiske, in sicer pri komandantu, g. škofu in g. rektorju ljubljanskega vseučilišča. Opoldne je bil na kosilu v prijateljskem krogu v hotelu Unionu, kjer je gostu v imenu Angleškega kluba v Ljubljani pozdravil njegov predsednik g. dr. Majaron. G. poslanik se je s prisrčnimi besedami zahvalil g. dr. Majaronu za njegov pozdrav. Ob 17. uri se je g. poslanik napotil v prostore Angleškega društva v Ljubljani, kjer mu je bila prirejena čajanka. Zvečer se je g. poslanik izredno zadovoljen s vojimi vtiski s tega obiska v Ljubljani vrnil v Beograd.

* **Za novega pomočnika prosvetnega ministra** je imenovan Mita Dimitrijević, književnik in bivši narodni poslanec v Beogradu.

* **Nov senator.** S kraljevim ukazom je imenovan za senatorja Dušan Kecmanović, prta iz Banje Luke, eden izmed vodilnih prvakov Samostojne demokratske stranke.

* **Strossmayerjev dan.** Dne 4. t. m. smo po vsej Jugoslaviji slavili Strossmayerjev dan kot spomin na obletnico smrti velikega djakovskega škofa in prvobornika jugoslovenske misli. Strossmayerjev dan je svečano proslavilo tudi jugoslovensko sokolstvo. Djakovski vladika predstavlja za jugoslovensko sokolstvo in vse jugoslovenske nacionaliste zmerom vzor jugoslovenskega narodnega delavca in borca. Na letošnjo obletnico je izdala Zveza Sokolov kraljevine Jugoslavije knjižico »Josip Juraj Strossmayer, apostol jugoslovenski misli.« Knjižico je napisal znani nacionalni delavec vseučiliški profesor dr. Viktor Novak.

* **Družba ponarejevalcev petstotakov prijeta.** V Slovenski Bistrici so prijeli brezposelnega mlinarja Franca Mernika, njegovo ženo Marijo, gostilničarja Franca Napesta in Mernikovega brata žagerja Ludvika zaradi ponarejanja 500-dinarskih bankovcev. Pri Francu Merniku so našli razne naprave za ponarejanje in napol izdelane bankovce. V promet menda ti ponarejenci še niso prišli. Vendar so ljudje okoli Slovenske Bistrice opozarjali naj bodo previdni pri sprejemanju petstotakov.

* **Naš država bi lahko pridelovala dovolj riža.** V Južni Sibiriji že pridelujejo dober riž. Doslej je znašal pridelek na leto okrog 700

Meritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

Sprejela je Roberta in njegovega očeta v okusno opremljenem salonu. Umetnica je znala s starim gospodom tako prijetno kramljati, da je napravila nanj najboljši vtisk. Znala se je napraviti tudi skromna, kar je pač preračunljivo storila. Takšno njeno ponašanje ni zgrešilo smotra Stari mož je videl v njej namesto samoljubne, ničemurne in z umetniškim ponosom prežete dame le skromno, zelo izobraženo in s telesnimi vrlinami oblagodarjeno dekle. Zadovoljna je opazila zvita primadona, da je strla predsodke starega moža nasproti njenemu poklicu in dobila svojo pretkano igro. Zato je toliko bolj vneto dalje igrala svojo novo vlogo skromnega dekleta.

»Spoznati se moraš tudi z gospodom Tautenbergom, oče!« je rekel Robert in vstal, »najavi ti bom pri njem«

»Prav, prav, Robert!« je odvrnil pravni svetnik, ki so ga bile Malvinine vrline spravile v vedro razpoloženje. »Ljubo mi je, spoznati se z bodočimi sorodniki.« je smehljaje se pripomnil obrnjen proti Malvini.

»Ali je oče v svoji sobi?« je vprašal Robert.

Mladenka je prikimala. »Zal je nekoliko bolan in gospoda mi morata oprostiti, da vaju ne povedem knjemu.«

»Bo'an je?« je menil Robert, »toliko bolj je najina dolžnost, da ga obiščeva in pov-

prašava po zdravju.

Robert je odšel in se je čez nekaj časa vrnil s sporočilom, da bo gospod Tautenberg čez nekaj minut prišel v salon svoje hčerke.

Malvina se ni mogla otresti strahu, ki se je poridil v njej. Ko ji je bil zaročenec predstavil svojega očeta pravnega svetnika Sterna, je šele izvedela, da je Nerz samo Robertovo gledališko ime. Ime pravnega svetnika je zbudilo v njej bojazen, da ta mož morda ni v kakih neljubih odnosajih s Tautenbergom, zakaj spomnila se je vtiska, ki ga je nepričakovani prihod pravnega svetnika v Ilmenau napravil na njenega očeta. Takrat je spričo silnega razburjenja očeta le bežno pogledala, ki ga ni bila prej nikdar videla, a nenadno odpotovanje ji je onemogočilo bližje spoznanje z njim. Zato danes pravnega svetnika ni spoznala. Šele imenovanje njegovega imena je zbudilo v njej spomin na takratni dogodek. Zdaj ji je bilo nemogoče pravočasno posvariti očeta.

Tedaj so se odprla vrata in vstopil je Tautenberg, odlično oblečen kakor zmerom. Robert se mu je približal in ga povedel k svojemu očetu, ki je bil zavoljo prihoda Malvininega očeta vstal. Ko je Robert imenoval ime in stan svojega očeta, je Tautenberg nenadno dvignil glavo in srepo pogle-

dal Sternu v obraz. Kakor takrat v Ilmenau se je izvršila strašna izprememba v Tautenbergovih potezah. Mrliška barva se je naselila na njegovem obrazu in dvignili roke kakor v obrambo je obstal negiben. Tudi odvetnik je bil skrajno presenečen. Z izrazom skrajnega začudenja je gledal vstopivšega in besede pozdrava, ki jih je bil hotel izpregovoriti, so mu zamrle na jeziku.

Dolga mučna tišina je nastala.

»Viktor Liebenstein«, je vzkliknil naposled pravni svetnik, »vi ste tu?«

»Za sto vragov!« je škripaje z zobmi rekel Tautenberg. »Ali ne bom imel nikdar miru pred vami, pravni svetnik Stern? Že dvakrat ste mi prekrizali pot in me prisilili, da sem moral opustiti z velikim trudom pridobljeni družabni položaj. Danes mi že tretjič uničujete obstanek!«

Pravni svetnik se je počasi pomiril.

»Nisem jaz, ki križa vašo pota, Liebenstein.« je rekel resno, »vi sami se vsiljujete ljudem, med katere ne spadate in se pri tem poslužujete zločinskih sredstev. Poznate vzrok, ki je zakrivil, da sva se midva seznanila. Bila je huda reč, zaradi katere ste prišli v navzkrižje s kazenskimi postavami in ki vam je prinesla pečat ječe. Ko sem vas pozneje videl v odlični družbi pod imenom barona Holleja, sem bil seveda presenečen in sem smatral za svojo dolžnost posvariti svojega prijatelja, pri katerem sem naletel na vas. Bili ste dovolj pametni, da ste izginili. Tretjič sem naletel na vas v Kopenhagnu, kjer ste pod imenom Raboullain uganjali svoje nečastne čarovnije. Bilo je čisto naključje, da sem vas videl tam.« »Kaj vas opravičuje k temu, da tu v moji hiši govorite tako neobzirno in

sproti. Na pomoč so prihiteli sosede in gasilci z Vranskega. Hleva ni bilo mogoče več rešiti, pač pa so ohranili blizu stoječo hišo. Tudi kravico so rešili. Škode je več tisoč dinarjev, medtem ko znaša zavarovalnina samo 300 din. Ogenj je nastal po nesreči.

* **Drevesa so rešila vlak in potnike.** Košava (silen vihar), ki v srbske kraje vsako leto prinese mnogo nevšečnosti, je povzročila nenavadno železniško nesrečo, ki pa se je po čudovitem naključju še dokaj srečno končala. Na progi Zaječar — Paraćin je v nedeljo pihala tako močna košava, da je ustavila vlak med postajama Kličevarem in Jarovcem. Ko je vlak nenadno obstal, je hotel vlakovodja dognati, kaj se je zgodilo, in je izstopil. V tem trenutku pa mu je zmanjkalo pod nogami tal in ga je košava odnesla 200 metrov globoko v prepad. Imel pa je srečo, da je priletel na sneg in se mu ni zgodilo nič hudega. Košava je vlak nevarno nagnila, a so ga močna drevesa ob progi zadržala in preprečila večjo nesrečo.

* **Huda nesreča v sumadijskem glinokopu.** V noči na soboto se je zgodila huda nesreča v glinokopu v Rudovcih pri Barosevcu v Sumadiji. Med delom v glinokopu se je nenadno vsula debela plast glin in zasula 32letnega obratovodjo Jožeta Sparhakia iz Celja in dva delavca. Ko so vse tri odkopali, so bili že mrtvi. Truplo Jožeta Sparhakia so prepeljali v Celje. Jože Sparhak je bil šele sedem mesecev nameščen v Rudovcih, prej pa je služboval pri sreskih cestnih odborih v Celju, Gornjem gradu in Murski Soboti. Bil je odlično nacionalen, značajan in delaven mlad mož. V Celju se je z veliko ljubeznijo in vnemo udeleževal zlasti kot Sokol telovadec in vaditelj. Bil je tudi soustanovitelj in več let načelnik Sokola Celje I. V Celju in tudi drugod je imel mnogo prijateljev, ki jih je njegova smrt globoko pretresla. Jožetu Sparhaklu bodi ohranjen časten spomin, hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

* **Divjega prašiča so ustrelili.** Zadnje dni so lovci iz Črmošnjic izsledili divjega prašiča in ga obstrelili. Na begu se je ranjena žival približala lovcu g. Janezu Petschauerju, posestniku in gostilničarju iz Črmošnjic, ki je imel v puški še en strel, s katerimi je zažal smrtni strel. Ustreljeni merjasec je tehtal nad 100 kg. Merjasec so pripeljali v Črmošnjice, kjer so njegovo meso razprodali.

* **Medved na Sorškem polju.** Lovci so dognali, da se je pritepel na Sorško polje medved, ki se drži nekje v pungerški grapi.

lišču za drugovrstne vloge. Čeprav se kot umetnica še nisem mogla močno uveljavljati mi vendar ni manjkalo občudovalcev in častilcev.

Med vsemi temi častilci, ki se nisem zanje mnogo brigala, se je posrečilo le enemu, osvojiti si moje srce. Bil je to Vladimir Rozanov, mlad oficir carove garde, potemec ene izmed najodličnejših in najbogatejših plemiških rodbin v Rusiji. Bil je nasproti meni izredno ljubezniv in obziren, oboževal me je in bodočnost se mi je obetala v najlepših barvah. Kadar mi je pripovedoval, da bo čez nekaj let opustil vojaško službo, se nastanil na enem izmed njegovih posestev ter mene napravil za grajsko gospodarico. Zimno je hotel z menoj preživeti v prestolnici, poleti pa bi uživala lepote podeželskega življenja, ki mi jih je znal očarljivo opisovati. Če ne bi bila sama tako neskončno ljubila Vladimirja, bi bila gotovo znala treznejše presoditi najino razmerje in bi si bila morala seveda reči, da je bila pri tem širokem prepadu, ki naju je ločil spričo stanovskih razlik in spričo predsodkov njegovih veleplemiških sorodnikov, najina zakonska zveza nemogoča.

Pol leta je trajalo najino razmerje. Živela sva brez skrbi in se nisva mnogo brigala za bodočnost.

Tedaj je nekega dne prišel Vladimir k meni z zelo resnim obrazom. Takoj sem spoznala, da se je zgodilo nekaj posebnega. Nisem ga dolgo izpraševala, pa sem že izvedela, da je bil Vladimir premeščen k nekemu konjenickemu polku v Moskvi in da bo moral že čez nekaj dni oditi. Pri tej vesti sem skoro omedlela. Zdaj sem se šele prav zavedla, kako neskončno sem ljubila Rozanova. Ihte sem se vrgla na njegove prsi in Vladimir se je

Sam lastnik lova g. Hafner Ivan iz Škofje Loke je že trikrat zapazil medvedje stopinje v snegu. Od časa do časa se pokaže iz svojega zimskega zatišja in jo primaha baže prav do Sore, kjer je naletel nanj neki moški, ki je rezal vrbovo protje. Sicer pa je zelo milten, nič škode ne dela in tudi strah pred njim ni posebno velik.

* **Trope volkov** so se zaradi novega mraza pojavile v raznih krajih Bosne. Pri vasi Ljubacevem je, kakor poročajo iz Banja Luke, tropa sestranih volkov napadla stajo kmeta Aleksa Maglova. Raztrgali so 50 ovc in koz. Ker se kmetje boje, da volkovi ne napadejo tudi ljudi po hišah, so prosili oblastvo, naj priredi obsežen pogon.

* **Kmečki fantje prišli razbojnika.** Te dni so kmečki fantje v Malem Štefanu pri Čakovcu prišli in orožniki nato aretirali kaznenca Franca Szabotyja, ki je pred kratkim z dvema tovarišema pobegnil iz lepoglavške kaznilnice in nato v Vugrešincu pri Čakovcu ubil orožniškega narednika.

* **Stekel maček je obgrizel 27 ljudi.** V hiši kmeta Stojana Milenovića v Podujevu se je pripetila huda nesreča. Milenović je imel velikega mačka, ki so ga imeli otroci zelo radi in so se z njim pogosto igrali. Naenkrat jih je pa začel maček napadati in vse ogrizel. Potem je planil še v sosedno hišo, kjer je tudi ogrizel vse otroke. Poleg tega je v vasi ogrizel še več ljudi. Vseh žrtev steklega mačka je 27 in vse so prepeljali v bolnišnico.

* **Hči ubila mater.** Pretresljiva žalostna se je odigrala v vasi Lipovcu na Hrvaškem, kjer je kmetica Matilda Mičugova ubila svojo 68letno mater Ljubico Lackovo. Mati je pred petimi leti sprejela v svojo hišo hčer Matildo in zeta Milana, katerima je izročila vse svoje premoženje, sebi je pa izgovorila samo kot. Hči je kljub temu zelo grdo ravnala z materjo. Sosedje so to vedeli, a ubogi ženi niso znali pomagati. Te dni je zagrabila brezsrčna hči mater za lase in jo odvela v hlev. Tam jo je pretrepala, dokler ni izdihnila. Orožniki so ubijalko aretirali.

* **Grehi razbojnika Bratka in njegovih tovarišev.** Razbojnik Ivan Bratko je zdaj s svojimi pajdaši na varnem za zamreženimi okni. Preiskava, ki jo vodijo orožniki v raznih krajih, je v nekaj primerih nedvomno dokazala, da je imel pri tem svoje prste vmes Ivan Bratko. Tako je pojasnjen zdaj tudi roparski napad, izvršen v noči na 6. decembra lani pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. V omenjeni noči sta vdrla dva razbojnika v hišo zakoncev Franca in Marije Palovih.

Zahtevala sta od prestrašenega gospodarja denar. Ker pa se je upiral, je eden izmed razbojnikov potegnil pištolo in dvakrat ustrelil. S tem je dosegel, da mu je gospodar izročil več tisoč dinarjev gotovine. Obenem se je ugotovilo, da se je Bratko nekaj dni pred napadom pri Sv. Miklavžu pripeljal v družbi s prav tako nevarnim razbojnikom Ivanom Klobaso iz Varaždina, potem pa sta se odpeljala v Ferlingerjevo gostilno pri Vurbergu, kjer sta nadaljevala pifančevanje. Nato sta odšla k družini Dvoršakov, kjer sta spala. Nasledno noč pa izvršila razbojništvo pri Sv. Miklavžu. Drugi Bratkov zločin je bil te dni pojasnjen v Zamarkovi. Tam je bil izvršen vlom v gostilno Leopolda Felzerja. Za vlomilci ni bilo sledu. Ko pa so orožniki iz Apač, ki so pri Sv. Barbari aretirali Ivana Bratka, izvršili preiskavo na domu Bratkovega pomagača Ivana Sereca v Vratji vasi pri Apačah, ki se še edini od vse Bratkove tolpe uspešno skriva, so našli tudi smučarske čevlje, ki izvirajo iz omenjenega vloga. Na ta način je tudi ta vlom pojasnjen. Izvršili so ga Ivan Bratko, Ivan Serec in Pavel Dvoršak. Bratko je na podlagi dozvola vlom priznal. Nadaljni zločini Bratkove družine bodo gotovo še pojasnjeni.

* **Obtožnica proti Antonu Hacetu je zelo obširna.** V teku lanskega leta je prestopilo prag, katerega se pride po mrzlem hodniku v ljubljansko jetnišnico 3447 oseb. Med njimi je bil tudi Anton Hec, ki bo v teku prihodnjega meseca prišel pred sodnike. Obtožnica proti Hacetu je državni tožilec že sestavil. Obsega 48 na gosto s strojem pisanih strani. Soobtožencev je devet. V Hacetovo zadevo pa je zapleteno še mnogo drugih oseb, ki so dajali Hacetu potuho, ga skrivali in ga prenočevali. Teh osumljencev je 21, med njimi sedem žensk. Bili so že vsi zaslišani in so predlagani kot prič, a njih osebni prihod k razpravi ni predlagan. Kaznovani bodo pozneje. Kot glavne priče je predlagano 10 oseb, po večini so to orožniki, na katere je Hec streljal. Postranskih prič je 65. Anton Hec je po obtožnici zakrivil tale zločinstva: roparski umor Rudolfa Avpiča in petkrat zločinstvo po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, tatvino in razbojništvo, 39 tatvin, poizkus tatvine, prestopek zoper osebno prestop in varnost in prestopek zoper javni red in mir.

Oglašujte v »Domovini«!

moral poslužiti vse svoje zgovornosti, da me je nekoliko pomiril.

»S teboj pojdem!« sem naposled vzkliknila. »Ne maram ostati tu sama!«

»Kaj pa misliš dete!« je odvrnil očitno presenečeni Vladimir. V Moskvi ni nemškega gledališča, kjer bi lahko delovala, a drugo primerno namestitev ni lahko najti.

Čutila sem, da je imel prav in da bi bila neumnost še dalje se pečati s to mislijo. »Obljubiti pa mi moraš, Vladimir,« sem mu rekla, da mi boš večkrat pisal.

Smeje se je to obljubil in ta obljuba me je nekoliko potolažila.

Nočem te razdolgočasiti z opisom najinega slovesa, ljubi Robert, a priznati ti moram, da je bila to moja prva resnična bolečina, ki je trgala mojo notranjost. Takrat sem mislila, da te ure ne bom preživela. Upanje na pismo me je poživilo, toda čeprav sem željno čakala na njegovo pisanje, ga nisem dočkala. V meni je vse vzele. Začela sem domnevati, da se je Vladimiru zgodila kakšna nesreča. Že sem hotela vprašati vojaška oblastva, kaj je z njim, ko sem čisto nepričakovano zvedela vse.

Nekega toplega poletnega popoldneva, bilo je štiri do pet tednov po Vladimirovi poslovitvi, sem korakala vzdolž Nevskega prospekta, da bi si bila nakupila razne manjše reči. Zdajci sem postala pozorna na elegantno ekvipažo, ki se je naglo peljala navzdol po široki cesti. Kri mi je olednela v žilah, kakor prikovan sem obstala in gledala za naprej drdrajočim vozom: v njem sta sedela mlada, odlično oblečena dama in — Vladimir Roza-

nov, toda ne v uniformi konjeniškega oficirja, temveč v starem, meni dobro znanem oblačilu carove garde.

Po njegovem pripovedovanju sem natančno poznala rodbinske razmere pri Rozanovih in vedela, da Vladimir ni imel sester in ne drugih mlajših sorodnič. Ali je bilo dekle ob njegovi strani, s katerim se je tako vedro in neprisiljeno pomenkoval, njegova nevesta in ali je izšla zgodba o njegovi premestitvi v Moskvo bajka, izmišljena zato, da bi se mene na čim obzirnejši način odkrižal? To vprašanje me je peklo. Sklenila sem, da se o tem za vsako ceno prepričam.

Prijatelj mojega nekdanjega ljubimca, ki sem ga prosila za pošnjo, je potrdil mojo bojazen v polnem obsegu. Povedal mi je, da se je Rozanov na željo svojih sorodnikov, ki so bili v tesnejših stikih s carskim dvorom, kjer so se za to zvezo zlasti ogrevali, zaročil z mlado komteso. Poprej pa je še smatral za potrebno, končati na čim nežnejši način razmerje z menoj. Da bi bil to dosegel, si je izmisli svojo prestavitve v Moskvo in je bil zavoljo moje žalosti ob slovesu nekoliko presenečen. Medtem pa je upal, da bosta čas in moje sprememb polno umetniško delovanje ozdravila moje rane.

Nisem bila sposobna Vladimiruemu prijatelju odgovoriti na besedico. Bolečine, bes, užaljena ničemernost in prevarani upi so se topli v moji notranjosti. Videla sem se ponižano in opeharjeno in nisem bila zmožna pretehtati razmere in najti opravičilo za Vladimirja. Poznala sem samo še eno čustvo — maščevanje za storjeno mi sramoto.

(Dalje)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Dober namazek za kruh. Temeljito zmešaj 14 dekagramov sirovega masla, tri preplačene sardale, dva trdo kuhana in zdobljena rumenjaka, šest dekagramov nastregnega suhega bohinskega sira, osem dekagramov kuhanega prekajenega jezika, ki si ga sesekljala, in šest dekagramov salame. Vse skupaj pusti nekaj časa na hladnem, potem pa namaži na kruhove rezine ali prerazane zemlje. To so potem sendviči, kakor tako namazanim kruhom pravijo Američani in Angleži.

Preprosto oprazeno meso. Zarumeni v mast precej na rezine zrezane čebule, prilično malo kisa in juhe. V to snov deni na koščke zrezanega mesa in tusti, da se opravi in se mokrota posuši. Paviti na moraš, da se meso ne prismoji. Prilij spet malo juhe in kisa, da zavre in postane omake rumena. Privedeš lahko malo kisle smetane, ki okus omake zelo izboljša. Kot prikuha je pri tej jedi dober zmeškan krompir (pirel).

Ocvrta polenovka. Skuhaj v slani vodi s korenjem in peteriljem en kilogram namočene polenovke, ki si jo očistiš srednje kosti in kože. Nato jo oredi, izmoli ti koščice in jo razdeli v primerne kosce. Povaljaj koščke v moki in raztepenem jajcu ter ocvrta v vroči masti. K ocvrti polenovki dai kakšno salato ali kakšno prikuho.

Korenje kot prikuha. Olupi rumeno korenje, zrihaj ga na rezine in skuhaj v vroči vodi. Nato napravi precejšnjo izmalo (ali sirovega masla) in moko, razdeli postano korenje, premešaj malo juhe, dašoli in soli, da zavre.

Pljučna pečanka precejšnjo s slanino. Vzemi dva kilograma pljučne pečanke, potegni z njo kožo in jo malo posušiti, nato potresi z dišavo in hladno vodo, da se malo posuši. Potem jo naci v plasti ali masli, da jo no pečenki kozarce vira in potresi da se prži. S to omako, ki je na dan pečanka, malo praženjem polnijo. Jo zavreni, dli m et kolikor je je preveč, in prilij malo juhe. Ko pečenko deneš v posodo, v kateri naseš na mizo, precedi nacio to omako.

Krapi, ki jih hitro napraviti. Dai v skledo 50 dekagramov moka, napravi v sredini imo in postavi na toplo. V loncu pa daj zelo dobro osminko litra mlačnega mleka, štiri do pet rumenjakov, 10 dekagramov sirovega masla, dva žlici rumca, malo vanilije, pet dekagramov sladkorja in razcepi da se dobro speni. Zatem dodaj še polpetli dekagram kvasa, raztopljenega v štirih žlicah mlačnega mleka. Vse to vliji v pripravljeno moko. Zmeraj približno tretji del moka s kvasom, pokrij s prtičem in nurti da ki ne (vzhaja). Zatem zmešaj še ostalo moko in pol žlice soli med kvas. Prav dobro steni testo, deni ga na desko, potreseno z moko, in razvaljaj v ne preveč debelo krpo. Nato izreži krape, jih položi na desko, pokrito s prtičem, ki si ga potrosila z moko. Krapi naj bodo za dva prsta narazen. Pokrij zdaj krpe s prtičem in postavi na toplo, a ne vroč prostor, da kinrejo (vzhajajo). Nato imhačeno obrni in vrsti, da dobro vzhajajo. Potem jih ocvrta in potresi s sladkornim prehrom.

Praktični nasveti

Kako opereš ščetko (krtačo). Umazana ali zlepljena dlaka na ščetkah za obleko, za lase ali za čiščenje tal se lepo očisti, če jo držiš nekaj časa nad paro vrele vode, nato pa šele opereš v mlačni milnici.

Zanimivosti

× Svečan pogreb grškega ministrskega predsednika Metaksasa. Atenska agencija poroča: Pogreb bivšega predsednika grške vlade Metaksasa je bil zadnega januarja popoldne. Atenska radijska postaja je prenašala poročilo o pogrebu tako, da sta lahko ves grški narod in grška vojska v mislih prisostvovala tej žalni svečanosti.

Popoldne ob pol 16. so se pripeljali v katedralo, kjer je bilo izpostavljeno truplo pokojnega Metaksasa, kralj Jurij in ostali člani kraljevskega doma, vsi ministri, predstavniki oblasti, zastopniki tujih držav, posebno odposlanstvo angleškega letalstva in druge ugledne osebnosti. Pogrebne molitve je opravil primas grške cerkve z velikim številom duhovščine. Ko je sprevod stopal po mestnih ulicah, je velikanska množica s solzami v očeh izkazovala zadnjo spoštovanje »očetu zmage«, čigar ime je že zapisano v zgodovini. — Jugoslovanski poslanik Vukčević je v spremstvu poslaniškega svetnika Protića položil pred pogrebom v atenski katedrali na krsto predsednika Metaksasa venec Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in venca predsednika vlade Dragiše Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića.

× Pogreb madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja. Ob veliki udeležbi madžarskega ljudstva, odličnih zastopnikov iz madžarskega javnega življenja in posebnih odposlancev iz Nemčije, Italije in Jugoslavije so 30. januarja slovesno pokopali pokojnega madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja. Pogreba se je udeležil tudi madžarski regent Horthy s spremstvom. V neposredni bližini mrtvaškega odra so bili postavljeni veneci posameznih odposlancev in šefov držav. Polni lovorjeverga venca regenta Horthyja so bil venec nemškega kancelarja Hitlerja, krasi venec Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, venec italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar Markovića, prometnega ministra inž. Bešlića in drugih. Ob 10. uri je kardinal Seredy ob številni asistenci opravil molitve za umrlega. Takej nato se je od pokojnika poslovil z enim govorom predsednik vlade prof. Teleki, ki je poudaril pomen madžarskega ministrskega predsednika. Zato da Madžarska nikdar ne bo pozabila na vse to, kar je pokojnik storil zanjo. Po njegovem govoru je zbor budimpeštanske cerkve zapel žalostinko, nato pa se je razvil veličasten sprevod na pokopališče Kerepesi, kjer so položili posmrtne ostanke rankega v podbirske grobnice družine grofov Csakyjev.

× 60letnica Vorosilova. Maršal Klement Efremovič Vorosilov, podpredsednik sveta narodnih komisarjev in predsednik narodne obrambe pri svetu narodnih komisarjev, je praznoval 60letnico rojstva. Vsi narod je svečeno praznoval rojstni dan enega izmed največjih sovjetskih državljancev. Predsedstvo vrhovnega sovjeta mu je podelilo ob tej priliki Leninski red. Svet ljudskih komisarjev in oredni odbor komunistične stranke pa sta poslala Vorosilovu čestitke. V čestitkah poudarjajo njegove zasluge na raznih področjih in mu sporočata želje za dolgo življenje in srečo.

Od mrtvih je vstal in povedel ženo v gostilno

Te dni je zvonar zagrebškega pokopališča tako imenovanega Mirogoja, Nikola slavil 20 letnico svojega poklica, ki je obstajal v tem, da je zvonil umrlim meščanom pri pogrebu. Ob tej priliki ga je obiskal poročevalec »Zagrebaškega lista«, kateremu je pripovedoval več zanimivih dogodkov iz svojega službovanja.

Največ dela je imel Nikola, ki je bil eno roko izgubil na italijanskem bojišču v svetovni vojni, v letih 1918. in 1919., ko je v Zagrebu razsajala španska bolezen in ko je bilo dnevno preko 30 pogrebov. Takrat je od jutra do večera pozvanjal z majhnim zvoncem.

Med najzanimivejše doživljaje spada vsekakor vstajenje znanega Zagrebčana od mrtvih, kar se je zgodilo pred 20 leti. Tudi takrat je zvonil ob njegovem pogrebu. Žalni sprevod se je ustavil pred jamo in duhovnik je opravil pogrebne molitve. V času, ko je duhovnik pel »Angeli naj te povedejo v rajske dvore...«, je začel mrlič tolči po krsti. Duhovniku in bližnjim pogrebem je

× Poljski maršal Smigly Rydz v Palestini. Poljski maršal Smigly Rydz, kateremu se je nedavno posrečilo pobegniti iz Rumunije, kjer je bil interniran, je zdaj v Palestini. Maršal je za svoj beg izkoristil trenutak, ko je v Rumuniji odstopil kralj Karol in ko so se začeli notranji nemiri. Tedaj je z ladjo odpotoval iz Konstanca v Turčijo, kjer se je nekaj dni skrival v tamkajšnjem poljskem poslanstvu. Nato je neopaženo odpotoval v Palestino.

× Novo repatico so odkrili. Iz Buenos Airesa poročajo, da so argentinski zvezdoslovci pri opazovanju Cunnighamove repatice v ozvezdju Altarja odkrili novo repatico, ki je že tretja v letošnjem letu. Nazvali jo bodo po njenih odkriteljih.

× Tudi Nemci imajo leteče trdnjave. Po vzoru ameriških letečih trdnjav so začeli graditi tudi Nemci velike štirimotorne bombnike. Ti bombniki so namenjeni za dolge plete in lahko nosijo s seboj zelo velike količine bomb. Vodstvo nemške letalske vojske jih je uporabljalo že nekaj mesecev nad Atlantskim morjem, kjer so napadali angleške konvoje. Vsako izmed teh letal ima šest mož posadke, oboroženo pa je s šestimi težkimi strojnimi in s tremi avtomatskimi malokaliberskimi topi. Letala so opremljena tudi z napravami, ki preprečuje zaledenitev na krilih in izpostavljenih delih trupa. Zaradi tega jih lahko uporabljajo pri vsakem vremenu.

× Ameriški prostovoljci v zdajšnji vojni. Kakor že v prejšnji svetovni vojni, se je tudi v zdajšnji prigrasilo precejšno število moških v Zedinjenih državah, da hočejo kot prostovoljci iti na evropska bojišča. V Londonu pravijo, da je že danes v kanadski in angleški vojski okrog 5000 ameriških prostovoljcev. V sestavi angleškega letalstva je tudi že samostojna ameriška eskadrila letalcev. Tudi tisti ameriški državljani, ki kot prostovoljci služijo v pehoti, bodo po istih poročilih v najkrajšem času ustanovili poseben ameriški pehotni bataljon, ki mu bo poveljeval angleški oficir.

× Pa se je le potolazil. Sultan Jahore, ki spada brez dvoma med najbogatejše moške na svetu, živi v Londonu in se ne more odločiti, da bi zarustil London, čeprav je vojna. Mož šele 37 let. Kakor se za pravega sultana spodobi, je imel ženo lepo in mlado Angležino Lidijo O'Billlovo. Nesreča je hotela, da jo je ubila nemška bomba prav takrat, ko je v neki trgovini poskušala nov modni kožuh. Sultan je bil v avtomobilu pred trgovino. Spretni šofer ga je pravočasno rešil smrti. Izguba te prijateljice je bila za sultana neznosna. Ni ga bilo mogoče potolažiti. Sklenil je, da se sploh ne bo več pokazel na svetlo. Šele čez dolgo časa, si je spet unal na ulico. Bil je namreč povešan na neko prireditev v korist Rdečega križa. Pri tej priliki je spoznal neko levo mlado Rumunko, ki je prodajala zastavice Rdečega križa. Na mesu se je zaljubil vanjo, čez štirinajst dni pa je bila že poroka.

za trenutek zastal dih, nato pa se jim je spet vrnila duševna prisotnost. Spet je duhovnik ponovil omenjene besede, takrat pa je močno zaropotalo, pokrov je odletel in iz krste je stopil rajnik Zagrebčan ter dejal duhovniku: »Naj angeli le nekoliko počakajo, ker mi je zdaj vendarle še lepše v Zagrebu.« Nato se je obrnil k ženski v črni obleki, in rekel: »Žena, pojdiva na južno.« No, in res sta šla v bližnjo gostilno.

Poročevalec, ki ni verjel temu nevsakdanjemu doživljaju, je pregledal stare zagrebške dnevnike iz tistih let in ugotovil, da je bil doživljaj zvonarja Nikole resničen.

ZANESLJIVO

Kunigunda pride v trgovino svojega moža in vpraša vajenca: »A mojega moža ni? Kam pa je šel?«

Vajenec: »Ne vem, milostiva.«

Kunigunda: »Nemara ve gospodična v pisarni?«

Vajenec: »Ona pa zanesljivo ve, ker je šla z njim.«

RADIO

Liubliana

od 9. do 16. februarja.

Nedelja, 9. februarja: 8.00: Jutrnji pozdrav. 8.15: Godalni kvartet s kitaro (Marin, Gregorc, Ivančič, Comelli, Prek). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Odmevi iz Španije (plošče). 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00: Radijski orkester. 12.30: Objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Pevski zbor »Sloga«. 13.50: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30: Veselo popoldne: Cimermanov kvartet, vmes plošče. 19.00: Napovedi, poročila, objave. 19.30: Slovenska ura: Ob Finčgarjevi sedemdesetletnici. 20.30: Domače veselje (Akademski pevski kvintet in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za ples (plošče).

Ponedeljek, 10. febr.: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Balalajke (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Vesel opoldanski spored (radijski orkester). 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: Komorni trio (Janko Gregorc — klarinet, Avgust Ivančič — viola, Herbert Svetel — klavir). 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. 18.40: Vsakoletni razvoj prirode (prof. Anton Moder). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.45: Finčgar: Razvalina življenja, drama v štirih dejanjih (člani narodnega gledališča v Ljubljani). 21.15: Za razvedrilo (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 11. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Za oddih (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 14.15: Šolska ura: Jeleni pri krmljenju (Ado Klavara). 17.30: Malenkosti. Pester glasbeni spored radijskega orkestra. 18.10: Samospeli ob spremljavi lutnje (Anton Sladovljec, Stanko Prek). 18.40: Oseba in delo Ivana Groznega (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Vzgojna posvetovalnica (Vida Peršuhova). 20.00: Tamburaški orkester (vodil bo Lojze Karmelj). 20.45: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 12. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Zvoki iz Bolgarije (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Harmoniko bo igral Edvard Kovač. 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: Bizet: Arležanka, suita (plošče). 18.00: Razlika med značajmi (dr. Stanko Gogala). 18.20: Pevske vaje: Pojite z nami! (vodil bo Luka Kramolc). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: (v prvem odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, v drugem napovedi, poročila).

Četrtek, 13. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Veseli napevi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Šrnel »Štirje fantje«. 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: Radijski orkester. 18.10: 30 minut zabave (plošče). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Reproduciran koncert simfonične glasbe. 21.00: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 14. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 11.00: Šolska ura: Teden dni po zlati Bosni (Albin Lajovic). 12.00: Iz naših krajev (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Koncert dveh historičnih flavt (Marija Tutova in Mirko Hočevar). 18.10: Ženska ura: Otrok sprašuje (Velikonjeva). 18.30: Plošče. 18.40: Francoščina (dr. Stane Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. 19.40: Plošče. 19.50: Vzgojni vpliv gor (Pavel Kunaver). 20.00: III. večer

ruske glasbe. 21.00: Radijski orkester. 22.00:

Napovedi, poročila.

Sobota, 15. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Pisano polje, daj židane volje (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Pisano polje, daj židane volje (plošče). 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Kramljanje Manice Komarove. 17.30: Glasbeni utrinki (plošče).

Mesto lepih žensk, ki se hočejo močiti le z milijonarji

Mesto lepih žensk je Santa Fé v Argentini. Ta slava se je počasi razširila po vsej Južni in celo Severni Ameriki, kajti ne samo iz ostalih argentinskih mest in iz sosednega Urugvaja, temveč tudi iz oddaljenih dežel, zlasti iz južnega dela Zedinjenih držav prihajajo najljepši, najbogatejši in najodličnejši mošči, da bi si izbrali žene med lepoticami v tem mestu. Povpraševanje po dekletih tega mesta je tako naraslo, da so postala pravo izvozno blago.

Mladenke v Santa Fé smatrajo nekako pod svojo častjo, da bi se močile z mladeniči iz domačega mesta, temveč čakajo na tuje milijonarje. Ker je ta zadeva postala tako huda, da je začela resno ogroziti družinske razmere v Santa Fé, so mestni očetje izdali odredbo, ki domačinom v bodoče prepoveduje poroke s tujci, če si prej ne priskrbe posebnih oblastvenih dovoljenj. A ko se je izkazalo, da takšnega dovoljenja skoro ni bilo mogoče dobi-

ti, so se dajala dekleta od svojih častilcev kratkoma — ugrabljati. Ta reč je terjala seveda novega ukrepa. Sledil je predpis visoke globe za družine, ki bi se njih dekleta poročila zunaj mesta brez posebnega dovoljenja. Uspeh je bil ta, da so začeli starši budno paziti na svoje hčere, tako da so te živele kakor prave jetnice. Zdad pa so se obrnile ženske iz Santa Fé s posebno spomenico na argentinsko vlado, naj razveljavi ukrepe mestne uprave, ki so nedvomno nezakoniti. Pravijo, da žive zavoljo teh ukrepov v pravih srednjeveških razmerah in zahtevajo, naj jim vlada vrne vsa svoboda. Če bo ta poziv naletel na gluha ušesa, tedaj se bodo baje obrnile na svetovno javnost, ki bo nedvomno imela dovolj razumevanja za težave »najlepših žensk na svetu«. Pomagati pa jim seveda svetovna javnost tudi ne bo mogla in hotela, ker je vsa zadeva bolj burka kakor žalostna.

Dva telesno močna predsednika Zedinjenih držav

Malo je znano, da je bil prvi predsednik ameriških Zedinjenih držav George Washington eden izmed najmočnejših ljudi svoje dobe in da je marsikoga presenetil s svojo močjo. Ko mu je bilo 16 let, si je služil kruh okt zemljomerec. Treba je bilo izmeriti velikanjska zemljišča v zapadnih krajih in Washington se je pri tem seznanil z življenjem Indijancev. Srečanje z Indijanci pa ni bilo zmerom prijateljsko. In tu je Washington pogosto zelo dobro služila njegova velika telesna moč. Bil je blizu dva metra visok in imel je izredno dolge roke. V boksu je bil mojster, poleg tega pa tudi izredno vztrajen tekač.

Številne tolpe Indijancev so pomenile v krajih, kjer je bil Washington zaposlen kot zemljomerec, neprestano nevarnost. Washington je moral dobro paziti, da jim ni prišel v roke. Nekoč so ga med delom nenadno napadli trije Indijanci. Enega je pobil s pestjo na tla, drugi je od strahu zbežal, tretjega je pa napol zadavil. Ta čas se je pa blizalo izpragozda že več Indijancev. Tedaj zavijtel Washington na rame njihovega na pol zadavljenega poglavarja, ki je komaj še lovil sapo in zbežal z njim v taborišče. Tekel je s težkim bremenom dobrih osem milj in niti najurnejši Indijanci ga niso mogli dohiteti.

Takim dogodivščinam z Indijanci se je moral Washington zahvaliti, da je zaslovel že v mladosti in da je postal leta 1754, ko mu je bilo šele 22 let, vrhovni poveljnik čet, boječih se proti Francozom.

Njegova najljubša zabava je bil lov na lisice. Washington je slovel po tem, da je na lovu večkrat razjahal konja in jo ubral peš za lisico. Pa tudi v poznejših letih je še večkrat pokazal svojo izredno moč. Leta 1775. je bil izvoljen za vrhovnega poveljnika v vojni za neodvisnost.

V tej vojni je Washington spet dokazal svojo moč. Vojski so popravljali neko trdnjavo, ko je prihajal k njim v meščanski obleki krepak mož. Neki korporal je prav tedaj pozval štiri moše, naj vzdignejo veliko klado na mizo. Klada je bila težka in izčrpani vojaki so si zaman prizadevali, vzdigniti

jo. Neznani jezdec je ustavil konja in vprašal korporala, zakaj ne pomaga vojakom, ki sami ne zmorejo tega dela.

»Jaz?« se je začudil korporal. »Jaz naj jim pomagam? Saj sem vendar korporal.«

»Oprostite, gospod korporal,« je dejal jezdec, snel klobuk in se mu globoko priklonil v sedlu. »Ne smete biti hudi, da vas nisem spoznal.«

Potem je pa razjahal konja, zgrabil klado z obema rokama in jo vzdignil. Vojaki so kar strmeli. Po opravljenem delu se je neznanec pokril, zajahal konja in dejal pred odhodom korporalu:

»Gospod korporal, če boste še kdaj potrebovali pomoči in ne boste imeli ljudi, pošljite po vrhovnega poveljnika vojske. Prav rad vam pridem pomagat tudi drugič.«

Osupli korporal je gledal za odhajajočim jezdecem, ki je bil sam Washington.

Tudi Abraham Lincoln, veliki predsednik 19. stoletja, se je odlikoval po svoji telesni moči. Lincoln je bil mlad, skromen odvetnik, ko je prvič kandidiral v kongres (državni zbor). Nihče ni verjel v njegovo zmago in celo njegova stranka sama mu je prerokovala neuspeh. Lincoln si je pa pridobil priljubljenost prav s svojo telesno silo. Šel je na agitacijo in svoje govore je združil s praviimi cirkuškimi prizori.

Kakor hitro je prišel v ta ali oni kraj, je pozval pred govorom v borbo najmočnejšega moža. Seveda so ljudje kar drli skupaj in vsi so bil navdušeni, ko je krepki kandidat najprej položil svojega nasprotnika na hrbet, potem je pa začel govoriti. Američanom se je bil pogumni in krepki mladenič zelo prijel.

»Takega zastopnika potrebujemo,« so dejali, »ta nas bo dobro zastopal.« In tako je bil Lincoln z velikansko večino izvoljen za poslanca v državni zbor.

× Ribje olje naglo zdravi rane. Zdravniki so ugotovili, da se rane celijo hitreje, če jih namažemo z mažo, v kateri je nekaj ribjega olja. V ribjem olju so razen vitaminov A in B še nekatere mastne kisline. Ko so iskali

sredstvo, ki pospešuje zdravljenje ran, so prišli na to, da sta za rane zdravilna vitamina A in B, ki jih pa ne sme biti mnogo. Če pride na rano preveč vitamina A, se rana celi še počasneje kakor sicer. Tudi same maščobne kisline pospešujejo zdravljenje ran, toda glavna sta pri tem oba vitamina. Bilo bi pa napačno misliti, da zadostuje kupiti v lekarni ribljega olja in namazati z njim rano. Med poedinimi vrstami ribjega olja je velika razlika. Nemška industrija zdravil že izdeluje mazilo, ki mu dodaja ribjega olja, kolikor terja pravo razmerje, da je mazilo res učinkovito. Prednost novega lečenja ran je v tem da se izpodbija vse telo, da z lastnimi močmi zaceli rano. Zlasti pri hudih ranah, kakršne nastanejo pri sladkorni bolezni z razpadanjem tkiva, se je dobro obneslo ribje olje, če ni še nastala izprememba na kosteh. S pomočjo ribjega olja so preprečili zdravniki mnoge operacije. Posebno priporočljive so obveze z ribjim oljem pri hudih nesrečah. Zdravnik dr. Graupner navaja primer, ko je prišel k zdravniku človek z odsekanim prstom. Prst je imel v žepu. Zdravnik je namočil obvezo v ribje olje in jo obseval nekaj časa z modro lučjo, potem mu je pa priložil prst k roki in ga obvezal, in prst je spet prirasel k roki.

× Iz zgodovine znane hude zime, ki so krivile splošno lakoto. Najstarejša izredno huda zima, ki jo poznamo iz zgodovine, je bila l. 401. Takrat je bilo tako mrzlo, da je Črno morje baje čisto zmrznilo. L. 822. so bile velike evropske reke kakor Donava, Laba, Ren in druge tako močno zaledenele, da so mesec dni po njih lahko vozili naitežja bremena. L. 991. je bilo tudi vse zaledenelo in mraz je trajal tako dolgo, da je uničil vso setev. Tisto se je končalo z gladom in kugo. L. 1067 je zmrznilo nešteto ljudi na potovanjih. L. 1133. je bila reka Pad v Italiji zmrzla od Kremone do morja, vinski sodi in drevesa so zaradi strašnega mraza popokala. L. 1339. je zavoljo hudega mraza, ki je uničil posevke, nastala takšna draginja in lakota na Škotskem, da so se hranili siromašni ljudje s travo in jih je mnogo od tega umrlo. Zelo hude so bile tri zaporedne zime v letih 1432., 1433. in 1434. V eni izmed teh zim je snežilo štirideset dni nepretrgano. Leta 1463. je vino, ki so ga poslali vojakom v Flandrijo, zmrznilo in so ga morali sekati s sekirami. Zelo hude zime so bile tudi v letih 1718., 1809. in 1812. Zedna izmed teh je napravila konec Napoleonovi slavi pred Moskvo. Zelo hudo zimo smo imeli l. 1929 in tudi lanska zima je bila huda, vendar nista bili tako hudi, kakor jih mnogo poznamo iz zgodovine.

× Londončanke gasijo požare. Ko so pred dnevi nemška letala spet obiskala London in vrgla na mesto nekaj zažigalnih bomb, so prvič nastopile kot gasilke londonske ženske. ki

so, kakor hitro je bil znak za alarm, zapustile domača ognjišča in odhitele na kraje, kjer so divjali požari. Nosile so vreče peska, majhne ročne brizgalne in druge priprave ter gasile nastale požare. Ko je bila nevarnost odstranjena, so se vrstile vsake na svoj dom in nadaljevale prekinjeno delo. Ta nastop Londončank pri gašenju izpričuje požrtvovalnost angleškega ljudstva, kadar gre za višje koristi skupne domovine.

× Nove učinkovite granate za letalske topiče. Ameriška vojna industrija je začela izdelovati, kakor poroča »New York Herald Tribune«, izpopolnjene granate za letalske topove manjšega kalibra. Te granate so tako občutljive, da se razpočijo že pri najrahljšem dotiku s sovražnikovim letalom. Kljub tej izredni občutljivosti pa ravnanje z njimi ni preveč nevarno.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šitrami ostanejo strogo tajni.

STALNO SLUŽBO

v trgovini ali delavnici dobi starejši kmečki fant, ki zmoro vložiti kavcijo proti obrestim. Nastop takoj. Ponudbe pod »Kmečki« je poslati na oglasni odelek »Domovine«.

TRI STO DINARJEV TEDENSKO

lahko vsak zasluži z izdelovanjem ali prodajanjem. Pošljite znamko za odgovor. Josip Batič, Ljubljana VII. 38

Kaj Vas čaka

Kakšna bode Vaša starost, služba, zdravje, izboljšanje eksistence s pomočjo grafologije. — Grafologija Vam odkrije vse Vaše napake karakterja, dobre lastnosti, spoznal boste Vaše prijatelje, zadržite, sovražnike, Vašo usodo, poslovanje, dolžnosti, spekulacije, loterijsko spekuliranje, ljubezen, zakonsko življenje.

Vse to dobite popolnoma brezplačno ako kupite najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. — Knjiga je zelo velikega pomena za Vaše življenje. Pošljite še danes rojstne podatke in vsa važnejša vprašanja, katera Vas zanimajo za Vaše bodoče življenje, ter din 30 za knjigo na moj natančen naslov. P. T. KARMAH, ZALEO. — Denar se pošlje v zaprej na čekovni račun 17455.

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetločimi številkami in kazalci. Din 98.—

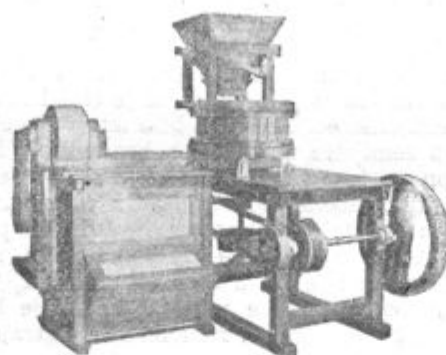
63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoč s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokollirana tovarna ur v Švic.

Posestniki pozor!

Najnovejši tehnično izpopolnjeni mali kmečki JELTOM mlini na kamne, ki meljejo vse vrste žita v poljubno fino moko, izdelujejo zdrob, čistijo žito ter imajo vključeno napravo za izdelovanje ješprenja in kaše. Kamni so vodoravni (ležeči), tako da ne morejo žgati moke.

Lahek tek! Prvovrstna izdelava! Cene zelo solidne. Te vrste mline Vam dobavi samo prva domača tvrdka.

Jelenc Adolf & Tomažin

LJUBLJANA, Celovška cesta 49

Mlini so na ogled v trgovini.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujimi stroški pripravi izborni, obstojni in zdrav domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 25.—, po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—, 3 steklenice po pošti din 100.—

Preizkušen redilni prašek

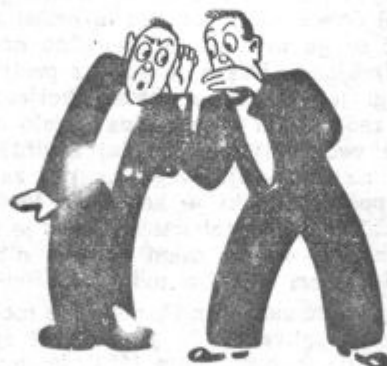
REDIN ZA PRAŠIČE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redine« in »Mostine« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANO, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANO, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Izdaja za konzorcij »Domovine« Josip Reiser.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljén: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljén: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—

Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Urejuje Filip Omladič

Za Narodno tiskarno Fran Jeran.